

MİLLİ GÜVENLİK KONSEYİ TUTANAK DERGİSİ

12 nci Birleşim
27 Ekim 1980 Pazartesi

İÇİNDEKİLER

	Sayfa		Sayfa
I. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	168	2. — Faaliyetleri Durdurulan Siyasi Parti	
II. — BAŞKANLIĞIN KONSEYE SUNUŞLARI	168	Dernek, Federasyon ve Konfederasyonlara	
1. — Fransa'ya giden Dışişleri Bakanı İltis Türkmen'e Devlet Bakanı İlhan Öztrak'ın vekillik etmesinin uygun görülmüş olduğuna dair Devlet Başkanlığı tezkeresi. (3/19)	168	Kayım Tayini Hakkında Kanun Tasarısı.	
III. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ	168	(1/14) (S. Sayısı : 26)	169:171
1. — Anayasa Düzeni Hakkında Kanun Teklifi. (2/17) (S. Sayısı : 36)	168:169	3. — 1971 Psicotrop Maddeler Sözleşmesine Katılmamızın Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı. (1/18) (S. Sayısı : 30)	171:172
		4. — Tedhişçiliğin Önlenmesine Dair Avrupa Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı. (1/19) (S. Sayısı : 31)	172:174

I. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

2298 sayılı 1980 Yılı Bütçe Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı. (1/11) (S. Sayısı : 19) ile,

Serdar Soyergin Hakkındaki Ölüm Cezasının Yerine Getirilmesine Dair M. G. K. İhtisas Komisyonu Raporu. (3/18) (S. Sayısı : 28) ve,

Jandarma Eratı Hakkındaki 1861 sayılı Kanuna Ek 4005 sayılı Kanunun 1 ve 2 nci Maddelerinin

Değiştirilmesine İlişkin Kanun Teklifi. (2/12) (S. Sayısı : 27) Kabul edildi.

27 Ekim 1980 Pazartesi günü saat 15.00'te toplanılmak üzere birleşime saat 16.05'te son verildi.

Haydar SALTİK

Orgeneral

Milli Güvenlik Konseyi

Genel Sekreteri

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 15.00

BAŞKAN : Orgeneral Kenan EVREN (Devlet Başkanı, Genelkurmay ve Milli Güvenlik Konseyi Başkanı)

ÜYELER : Orgeneral Nurettin ERSİN (K. K. K. ve Milli Güvenlik Konseyi Üyesi)

Orgeneral Tahsin ŞAHİNKAYA (Hv. K. K. ve Milli Güvenlik Konseyi Üyesi)

Oramiral Nejat TÜMER (Dz. K. K. ve Milli Güvenlik Konseyi Üyesi)

Orgeneral Sedat CELASUN (J. Gn. K. ve Milli Güvenlik Konseyi Üyesi)

BAŞKAN — Milli Güvenlik Konseyinin 12 nci Birleşimini açıyorum.

II. — BAŞKANLIĞIN KONSEYE SUNUŞLARI

1. — Fransa'ya giden Dışişleri Bakanı İlter Türkmen'e Devlet Bakanı İlhan Öztürk'ün vekillik etmesinin uygun görülmesi olduğuna dair Devlet Başkanlığı tezkeresi. (3/19)

BAŞKAN — Gündemimize göre evvelâ Devlet Başkanlığının bir tezkeresi vardır, onu okutup bilgilerinize sunacağım.

Buyurun okuyun.

Milli Güvenli Konseyi Başkanlığına

Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin 16 Ekim 1980 tarihinde Strazburg'da yapılan 67 nci toplan-

tısına katılmak üzere Fransa'ya giden Dışişleri Bakanı İlter Türkmen'in dönüşüne kadar; Dışişleri Bakanlığına, Devlet Bakanı Prof. Dr. İlhan Öztürk'ün vekillik etmesinin, Başbakanın teklifi üzerine, uygun görülmesi olduğunu bilgilerinize sunarım.

Kenan EVREN

Orgeneral

Devlet Başkanı

BAŞKAN — Bilgilerinize sunulmuştur.

III. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1. — Anayasa Düzeni Hakkında Kanun Teklifi. (2/17) (S. Sayısı : 36)

BAŞKAN — Gündemimiz gereğince kanun tasarı ve tekliflerinin görüşülmesine başlıyoruz.

(1) 36 S. Sayılı basmayazı tutanağa eklidir.

Gündemimizin birinci sırasında yer alan Anayasa Düzeni Hakkında Kanun Teklifi 36 sıra sayısıyla basılıp dağıtılmıştır. Tasarının tümü üzerinde görüşme açıyorum.

Tümü üzerinde söz almak isteyen sayın üye var mı efendim?.. Yok.

Tümü üzerindeki görüşmeler bitmiştir.

Maddelere geçilmesini oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1 nci maddeyi okutuyorum :

Anayasa Düzeni Hakkında Kanun Teklifi

Büyük Türk Milleti adına tarihi sorumluluk duygusu ile hareket ederek emir ve komuta zinciri içinde ve emirle 12 Eylül 1980 harekâtını gerçekleştirmiş ve yönetime bütünü ile elkoymuş bulunan Türk Silahlı Kuvvetlerinin yönetime elkoymasını zorunlu kılan sebepler ile harekâtın amacı ve Milli Güvenlik Konseyinin kuruluş tarzi, Konsey bildirimleri ve Konsey Başkanının 12 Eylül 1980 günü radyo ve televizyonla yayınlanmış konuşması ile kamuoyuna duyurulmuştur.

MADDE 1. — 9 Temmuz 1961 tarihli ve 334 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ile değişiklikleri, aşağıdaki maddelerde belirtilen istisnalar saklı kalmak üzere, yeni bir Anayasa kabul edilip yürürlüğe girinceye kadar yürürlüktedir,

BAŞKAN — 1 nci madde üzerinde söz almak isteyen sayın üye var mı?.. Yok.

1 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2 nci maddeyi okutuyorum :

MADDE 2. — Anayasada Türkiye Büyük Millet Meclisine, Millet Meclisine ve Cumhuriyet Senatosuna ait olduğu belirtilmiş bulunan görev ve yetkiler 12 Eylül 1980 tarihinden itibaren geçici olarak Milli Güvenlik Konseyince ve Cumhurbaşkanına ait olduğu belirtilmiş bulunan görev ve yetkiler de Milli Güvenlik Konseyi Başkanı ve Devlet Başkanınca yerine getirilir ve kullanılır.

BAŞKAN — 2 nci madde üzerinde söz almak isteyen sayın üye var mı efendim?.. Yok.

2 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3 ncü maddeyi okutuyorum :

MADDE 3. — Milli Güvenlik Konseyince kabul edilerek yayımlanan bildiri ve karar hükümleri ile yayımlanan ve yayımlanacak olan kanunların Anayasa aykırılığı iddiası ileri sürülemez.

BAŞKAN — 3 ncü madde üzerinde söz almak isteyen sayın üye var mı?.. Yok.

3 ncü maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Milli Güvenlik Konseyinin bildiri ve kararlarında yer alan ve yer alacak olan hükümlerle 12 Eylül 1980 tarihinden sonra çıkarılan ve

çıkarılacak olan Bakanlar Kurulu kararnamelelerinin ve üçlü kararnamelerin yürütülmesinin durdurulması ve iptali istemi ileri sürülemez.

BAŞKAN — 4 ncü madde üzerinde söz almak isteyen sayın üye var mı efendim?.. Yok.

4 ncü maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 5. — 12 Eylül 1980 tarihinden sonra Bakanlar ile Bakanların yetki verdiği görevlilerce kamu personeli hakkında uygulanan ve uygulanacak olan işlemlerin ve alınan kararların yürütülmesinin durdurulması istemi ileri sürülemez.

BAŞKAN — 5 nci madde üzerinde söz almak isteyen sayın üye var mı?.. Yok.

5 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

6 ncü maddeyi okutuyorum :

MADDE 6. — Milli Güvenlik Konseyinin Bildiri ve Kararlarında yer alan ve alacak olan hükümlerle Konseyce kabul edilerek yayımlanan ve yayımlanacak olan kanunların 9 Temmuz 1961 tarihli ve 334 sayılı Anayasa hükümlerine uymayanları Anayasa değişikliği olarak ve yürürlükteki kanunlara uymayanları da kanun değişikliği olarak yayımlandıkları tarihte veya metinlerinde gösterilen tarihlerde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — 6 ncü madde üzerinde söz almak isteyen sayın üye var mı?.. Yok.

6 ncü maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

7 nci maddeyi okutuyorum :

MADDE 7. — Bu Kanun Resmi Gazetede yayımlandığında, 12 Eylül 1980'den itibaren yürürlüğe girer.

BAŞKAN — 7 nci madde üzerinde söz almak isteyen sayın üye var mı?.. Yok.

7 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

7 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kanunun tümünü oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Tümü kabul edilmiştir.

2. — *Faaliyetleri Durdurulan Siyasi Parti, Dernek, Federasyon ve Konfederasyonlara Kayyım Tayini Hakkında Kanun Tasarısı. (1/14) (S. Sayısı : 26) (1)*

BAŞKAN — Efendim, gündemimizin 2 nci sırasındaki, Faaliyetleri Durdurulan Siyasi Parti, Demek, Federasyon ve Konfederasyonlara Kayyım Tayini

(1) 26 S. Sayılı bazmayazı tutanağa eklidir.

Hakkındaki Kanun Tasarısı 26 Sıra Sayısı ile basılıp dağıtılmıştır.

Bu tasarı ile ilgili Bakanlık Temsilcisi ve Komisyon üyeleri yerlerini almışlardır.

Kanun tasarısının tümü üzerinde Komisyon Sözcüsünün bir açıklaması olacak mı?... Yok.

PERSONEL KIDEMLİ ALBAY TALÂT SARGIN — Hayır efendim.

BAŞKAN — Hükümet Temsilcisi arkadaşlarımızın tümü üzerinde bir açıklaması var mı?... Yok.

Tümü üzerinde söz almak isteyen sayın üye var mı efendim?... Yok.

O halde tümü üzerindeki görüşme sona ermiştir.

Maddelere geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1 nci maddeyi okutuyorum :

Faaliyetleri Durdurulan Siyasi Parti, Dernek, Federasyon ve Konfederasyonlara Kayyım Tayini Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Faaliyetleri durdurulan siyasi partilerin, mallarının idaresi, mal varlıklarına ilişkin menfaatlerinin korunması, kayyımlar tarafından sağlanır.

BAŞKAN — 1 nci madde üzerinde Komisyonun bir görüşü var mı efendim?... Yok.

PERSONEL KIDEMLİ ALBAY TALÂT SARGIN — Hayır efendim.

BAŞKAN — Hükümet temsilcisinin izahatı var mı efendim?... Yok.

BAHATTİN ABLUM (İçişleri Bakanlığı Temsilcisi) — Yok efendim.

1 nci madde üzerinde söz almak isteyen?... Yok.

1 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2 nci maddeyi okutuyorum :

MADDE 2. — Faaliyetleri bir aydan fazla süre durdurulan 507 sayılı Esnaf ve Küçük Sanatkarlar Kanunu veya 1630 sayılı Dernekler Kanununun hükümlerine göre kurulmuş dernek, birlik, federasyon ve konfederasyonların mallarının idaresi, mal varlıklarına ilişkin menfaatlerinin korunması, kayyımlar tarafından sağlanır.

BAŞKAN — 2 nci madde üzerinde söz almak isteyen üye var mı efendim?... Yok.

2 nci madde üzerinde Hükümet temsilcisinin görüşü var mı?... Yok.

2 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3 nci maddeyi okutuyorum :

MADDE 3. — Siyasi partilerin, dernek, birlik, federasyon ve konfederasyonların merkezlerinin ve teşkilat kademelerinin buldukları yer valilik ve kaymakamlıkları tarafından, bunların mal varlıkları, teşkilatları ve faaliyetleri gözönünde bulundurulacak yapılacak inceleme sonucunda, kayyım tayinine lüzum olduğu bildirilenlere mahalli sulh mahkemelerince gereğine göre bir veya üç kayyım atanır.

BAŞKAN — Burada, kanun tasarısının başlığında, «Siyasi Parti, Dernek, Federasyon ve Konfederasyonlar» dendiği halde bu 3 nci maddede bir de «birlik» kelimesi var; o neden? «Siyasi Partilerin dernek, birlik, federasyon ve konfederasyonların» deniliyor.

PERSONEL KIDEMLİ ALBAY TALÂT SARGIN — Sayın Başkanım, Esnaf Birlikleri kastedilmektedir burada. Her üç kanuna da atıf yapıldığı için başlık özet olarak yazılmıştır.

BAŞKAN — Evet.

2 nci maddede de var, «kurulmuş dernek, birlik, federasyon ve konfederasyonların» diye geçiyor.

PERSONEL KIDEMLİ ALBAY TALÂT SARGIN — Bu kanuna atıf yapılıyor yine...

BAŞKAN — Peki.

Hükümet temsilcisi arkadaşımın bir diyeceği var mı?... Yok.

3 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum?... Kabul üye var mı efendim?... Yok.

3 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum?... Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4 nci maddeyi okutuyorum :

MADDE 4. — Kayyımlar görevlerini Sıkıyönetim Komutanının gözetim ve talimatı altında yerine getirirler.

Kayyımlar, gereken ödemeleri kuruluşun bloke edilmiş paralarından ve elde edilecek gelirlerinden yaparlar.

Bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde genel hükümler uygulanır.

BAŞKAN — Bu maddede, «Gereken ödemeleri kuruluşun bloke edilmiş paralarından ve elde edilecek gelirlerinden» deniyor. Partiler bundan sonra da gelir elde edebilecekler mi?

ORGANİZATÖR HAYDAR SALTİK (Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Sayın Başkan, bağlanmış gelirleri var, vakıflar var, bazı iştirakleri var,

bazı bankalardan hisseleri ve iştirakleri var, onları kastediyor; normal gelirleri var.

BAŞKAN — Onları kastediyorsunuz.

4 ncü madde üzerinde söz almak isteyen sayın üye var mı efendim?.. Yok.

4 ncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

5 nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 5. — Bu Kanun 12 Eylül 1980 tarihinden geçerli olmak üzere, yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Bu 5 nci madde üzerinde söz almak isteyen üye var mı efendim?.. Yok.

5 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

6 ncı maddeyi okuyunuz efendim.

MADDE 6. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN — 6 ncı madde üzerinde söz almak isteyen üye?... Yok.

6 ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kanunun tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3. — *1971 Psikotrop Maddeler Sözleşmesine Katılmamızın Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı. (1/18) (S. Sayısı : 30) (1)*

BAŞKAN — Efendim, gündemimizin 3 ncü sırasında bulunan 1971 Psikotrop Maddeler Sözleşmesine Katılmamızın Uygun Bulunduğu Hakkındaki Kanun Tasarısı 30 sıra sayısı ile basılıp, dağıtılmıştı.

İlgili Bakanlık temsilcileri yerlerini aldılar.

Tasarının tümü üzerinde görüşmelere geçmeden evvel ilgili Bakanlık Temsilcisi arkadaşımızdan bu anlaşma hakkında genel bir izahat rica edeceğim.

FİLİZ DİNÇMEN (Dışişleri Bakanlığı Temsilcisi) — Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Efendim, uyuşturucu maddelerle mücadele alanında uluslararası planda üç temel belge vardır.

Bunlardan bir tanesi 1961 Tek Sözleşmesidir. Bu sözleşme tabii uyuşturucu maddeler dediğimiz haşhaş, esrar, afyon gibi maddelerin ticaretiyle, üretimine ve uluslararası alandaki kaçakçılığına ilişkin tedbirleri ve düzenleyici önlemleri getirmektedir.

İkinci belge; 1972 protokolüdür. Bu sözleşmeyi tadil eden ve kuvvetlendiren bir protokoldür.

(1) 30 S. Sayılı basmayazı kutanağa eklidir.

Uluslararası alandaki son belge, 1971 Psikotrop Maddeler Sözleşmesidir. Bu sözleşme 1961 Tek Sözleşmesinin iki, tabii uyuşturucu maddeleri kapsar bu Sözleşme dışında kalan maddelerle, psikotrop maddeler dediğimiz sentetik uyuşturucu maddelerin ticaretine, üretimine ve uluslararası alandaki kaçakçılığa ilişkin bazı düzenlemeleri ve tedbirleri içermektedir.

Türkiye 1961 Tek Sözleşmesini 1967 yılında parafe etmiştir. 1971 Psikotrop Maddeler Sözleşmesini ise, yapıldığından sonra bir ihtirazi kayıtla imzalamış bulunuyorduk. Ancak, yakın zamanlara kadar Türkiye bu sözleşmeyi onaylamak konusunda bir istical göstermemiştir.

Bunun bazı nedenleri mevcuttu; her şeyden evvel Türkiye bir psikotrop maddeler üreticisi değildi ve sözleşmeyi onaylamadan evvel dünyadaki belli başlı sentetik uyuşturucu madde üreticilerinin bu sözleşmeyi onaylamalarını beklemişti. Yakın zamanlarda ortaya çıkan bazı gelişmeler Türk Hükümetinin bu kararında bazı değişiklikler yapmasına neden olmuştur. Bunlardan birincisi dünyadaki belli başlı büyük sentetik madde üreticilerinin Sözleşmeye taraf olma kararı almış olmalarıdır. Nitekim son zamanlarda Amerika Birleşik Devletleri, Fransa, Almanya gibi büyük üreticiler sözleşmeye taraf olma kararı almışlardır.

Türk Hükümetinin kararını gözden geçirmesine sebep olan bir başka gelişme, bölgemizde (Ortadoğu bölgesinde) dünyanın diğer bazı bölgelerinde olduğu gibi sentetik uyuşturucu madde tüketiminin, yasa dışı tüketiminin artmakta olduğu müşahade edilmiştir. Başta Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı olmak üzere ilgili makamlarımız sözleşmenin tarafımızdan onaylanmasının bu maddelerin kaçak, yasa dışı tüketimine karşı milli makamlarımızca sürdürülen mücadeleyi güçlendireceği görüşündedir. Ayrıca, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığımız kanunlarımızda mevcut bazı boşlukların bu sözleşmenin onaylanmasıyla giderilebileceği kanaatini de bize belirtmişlerdir.

Nihayet bu sözleşmeye taraf olmamızın, Türkiye'ye sentetik uyuşturucu maddeler ihraç eden bazı ülkelerden, sözleşme kapsamına giren bazı maddelerin ihracatını durdurmaları, yasaklamaları hakkını bize vereceği düşünülmektedir.

Ayrıca Türkiye'nin bu sözleşmeyi onaylamasının uluslararası planda bu maddeleri üreten ülkeler üzerinde, sözleşmeyi onaylamaları konusunda bize bas-

kı yapma, moral baskı yapma olanağı tanıyacağı da düşünülmüştür ve son olarak Türkiye'nin bu sözleşmeyi uygulamasının ve uyuşturucu maddelerle mücadele alanına verdiğimiz önemi uluslararası planda bir kere daha vurgulayacağı gözden uzak tutulmamıştır.

Bütün bu mülahazalarla Hükümetimiz bu sözleşmeyi onaylamak üzere yüksek takdirlerinize arz etmeye karar vermiştir.

Türkiye sözleşmeyi imzalarken, sözleşmenin 31 nci maddesinin ikinci fıkrasına bir ihtirazi kayıt beyan etmiştir. Sözleşmenin 31 nci maddesinin ikinci fıkrası, sözleşmenin yorumlanmasından ve uygulanmasından doğabilecek uyuşmazlıkların taraflar arasında çözümlenememesi halinde, uyuşmazlığın taraflardan sadece birinin talebiyle Uluslararası Adalet Divanına götürülmesini öngörmektedir. Türkiye imza anında uluslararası bir uyuşmazlığın, Uluslararası Adalet Divanına götürülebilmesinin ancak bir tahkimname yapılması suretiyle mümkün olabileceği yolunda bir ihtirazi kayıt koymuştur. Tabiatıyla bu kayıt, bir uyuşmazlığın Divana götürülebilmesinin ancak taraflardan her ikisinin de rızasıyla mümkün olabileceği anlamını taşımaktadır. Sözleşmenin onaylanmasının aynı ihtirazi kayıtle yapılmasının uygun olacağı Dışişleri Bakanlığınca düşünülmektedir. Sözleşmenin onaylanması konusunda ve bu ihtirazi kayıt konusunda başta Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı olmak üzere tüm ilgili bakanlıklarımız olumlu mütalaa vermişlerdir.

Maruzatım bu kadardır.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Efendim, bu kanunun tümü üzerinde söz almak isteyen sayın üye var mı? Yok. Tümü üzerindeki görüşmeler sona ermiştir.

Maddelere geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1 nci maddeyi okutuyorum:

1971 Psikotrop Maddeler Sözleşmesine Katılmamızın Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 22 . 2 . 1971 tarihinde Viyana'da imzalanan 1971 Psikotrop Maddeler Sözleşmesine katılmamız (Sözleşmenin 31 nci maddesinin ikinci fıkrasına karşı dermeyan edilen aşağıdaki ihtirazi kayıt ile) uygun bulunmuştur.

«Bir anlaşmazlığın Uluslararası Adalet Divanına götürülmesi ancak tahkimname yoluyla mümkün olabilecektir.»

BAŞKAN — 1 nci madde üzerinde söz almak isteyen sayın üye var mı efendim?.. Yok.

1 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2 nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — 2 nci madde üzerinde söz almak isteyen sayın üye var mı efendim?.. Yok.

2 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3 ncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN — 3 ncü madde üzerinde söz almak isteyen sayın üye var mı efendim?... Yok.

3 ncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kanunun tümünü oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4. — *Tedhişçiliğin Önlenmesine Dair Avrupa Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı. (1/19) (S. Sayısı : 31) (1)*

BAŞKAN — Efendim, gündemimizin 4 ncü sıradaki, Tedhişçiliğin Önlenmesine Dair Avrupa Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkındaki Kanun Tasarısı 31 sıra sayısıyla basılıp dağıtılmıştır.

İlgili Bakanlık temsilcisi arkadaşlar yerlerini aldılar.

Kanunun tümü üzerinde görüşmelere geçmeden evvel, bu kanun hakkında Hükümet Temsilcisi arkadaşımızdan bu sözleşme hakkında bir açıklama rica edeceğim.

Buyurun.

YILDIRIM TÜRKMEN (Adalet Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Başkanım; Terörizmin Önlenmesi Hakkındaki Avrupa Sözleşmesi, uluslararası alanda devletlerin vaki iade istemleri karşısında, suçun siyasi olduğundan bahisle iade talebinin reddedilmesi doğrultusundaki genel uluslararası bir kaideye bir istisna getirmektedir.

Suçluların iadesine dair yine çok taraflı Avrupa Sözleşmesinin 3 ncü maddesinde taraf devletler işlenen suçun, iade talebine konu olan suçun siyasi olduğu kanısına vardıkları takdirde iade istemlerini reddedebilmektedirler. Huzurlarınızda bulunan bu sözleşme buna bir istisna getirmektedir.

(1) 31 S. Sayılı basmayazı tutanağa eklidir.

Aslında sözleşmenin hazırlık çalışmalarında siyasi suçun ne olabileceği konusunda yapılan uzun tartışmalar bir neticeye bağlanamadı, bir tarif, bir tanım yapılamadı. Bu yapılamayınca sözleşmenin 1 nci maddesine hangi suçlar dolayısıyla iade reddinin yapılabileceği konusunda bazı kriterler getirildi.

Sözleşmenin 1 nci maddesine göre Sayın Başkanım;

16 Aralık 1970 tarihinde Lahey'de imzalanan Uçakların Kanun Dışı Yollarla Ele Geçirilmesinin Önlenmesine İlişkin Sözleşme ile (ülkemiz bu sözleşmeye taraftır) 23 Eylül 1971 tarihinde Montreal'de imzalanan Sivil Havacılığın Güvenliğine Karşı Kanun Dışı Eylemlerin Önlenmesine İlişkin Sözleşme (ülkemiz bu sözleşmeye de taraftır); öngörülen suçları işleyenler;

Üçüncü olarak, diplomatik ajanlar dahil olmak üzere uluslararası himayeye tabi olan şahısların hayat, fiziki bütünlükleri ve hürriyetlerine bir saldırıyı tazammun eden suçlarda;

Dördüncü olarak, adam kaldırma, rehin alma veya gayri kanuni hürriyeti kısıtlama suçlarında;

Son olarak, şahısların hayatı için tehlike teşkil edecek biçimde ve şekilde bomba, el bombası, roket, otomatik ateşli silah veya bombalı mektup veya koli kullanmak suretiyle işlenen suçlarda;

Huzurlarınızda bulunan sözleşmeyi imzalayan üye devletler, bu suçların siyasi olduğu def'ini yapmak durumunda olmayacaklar. Sözleşme bu hükmü getirmektedir. Sayın Başkanım.

Ancak, sözleşmenin bir 13 ncü maddesi var. Bu 13 ncü madde üye devletlere, diledikleri takdirde bu 1 nci maddeye ihtirazi kayıt koyma olanağını getirmektedir. Yani, o takdirde üye devletler bu ihtirazi kaydı kullandıkları takdirde (ki, huzurlarınızda bulunan metinde, ülkemiz bakımından Bakanlar Kurulunun bu yetkiyi kullanması sözkonusu olabilecektir) bu siyasi suç def'i yapılabilecek, yani iade talebi reddedilebilecektir.

Ülkemiz açısından suçun siyasi olup olmadığına, suçun işlendiği yerdeki asliye ceza mahkemesi karar vermektedir. Yani, siyasi suç olup olmayacağı konusu, mahkeme kararına bağlıdır, sanığın uyrukluğuna ile ilgili olarak.

O açıdan, teknik olarak düşüncemiz, mahkemele-
rimizin bu konuda verecekleri kararları da mahfuz tutmak kaydıyla, böyle bir ihtirazi kaydın yapılabile-

ceği doğrultusundadır. Aslında, sözleşmenin ana teması, suç işleyenlerin ya iade edilmesi veyahut da mutlaka haklarında kanuni takibat yapılarak kovuşturulmaları, yargılanmaları ve işledikleri suçlardan cezalandırılmalarıdır. Sözleşme bunu amaçlamaktadır ki, bu, uluslararası tabirle «Out dedere, Out puniere» kuralıdır : «Ya yargıla, sen cezalandır, aksi takdirde iade isteyen devlete bunu iade et.»

Bunun dışında Sayın Başkanım, sözleşme, bu sözleşmenin uygulanmasından doğan ihtilafların hallinde de bir yol getirmektedir. Öncelikle üye devletler sözleşmenin uygulanmasından doğabilecek ihtilafların çözümünde, muslihane ve iyiniyetle bunları aralarında çözmeye çalışacaklar. Bu mümkün olmadığı takdirde, sözleşme bir hakem mahkemesi usulü getirmektedir; bu 10 ncu maddede öngörülmektedir.

Ülkemiz açısından şimdiye kadarki uygulamalarda, uluslararası hakem mahkemelerine gitme söz konusu olmamaktadır. Gerektiği takdirde Sayın Başkanım, buna da bir ihtirazi kayıt koymak suretiyle bundan da muaf kılınması konusunda, Bakanlar Kurulunun yetkili kılınabileceği şeklinde huzurlarınıza getirilmiş ve ilgili bölümlerinde bu izah da yapılmış bulunmaktadır.

Sözleşme genel çerçevesi içerisinde bunları ihtiva etmektedir, arz ederim efendim.

BAŞKAN — Teşekkür ederiz.

Bu, zannediyorum yalnız Avrupa'nın Batı Blokuna dahil ülkeleri ile oluyor, Doğu Blokuna ait hiçbir ülke yok sanıyorum burada.

YILDIRIM TÜRKMEN (Adalet Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Başkanım, Avrupa Konseyi bünyesinde gerçekleştirilen bir anlaşmadır.

BAŞKAN — Yalnız onlar...

YILDIRIM TÜRKMEN (Adalet Bakanlığı Temsilcisi) — Evet Sayın Başkanım ve en çok onaylamaya da, kabul tarihine göre, mazhar kılınan bir sözleşmedir; şimdiye kadar sekiz üye devlet onaylamıştır.

BAŞKAN — Soru soracak arkadaş var mı?.. Yok. Teşekkür ederim izahatınıza.

Efendim, kanunun tümü üzerinde söz isteyen sayın üye var mı?.. Yok. Tümü üzerindeki görüşmeler sona ermiştir.

Maddelere geçilmesini oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1 nci maddeyi okutuyorum :
Tedhişçiliğin Önlenmesine Dair Avrupa Sözleşmesinin
Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun
Tasarısı

MADDE 1. — 27.1.1977 tarihinde Strazburg'da imzalanan «Tedhişçiliğin Önlenmesine Dair Avrupa Sözleşmesi» nin onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN — 1 nci madde üzerinde söz almak isteyen üye var mı?.. Yok.

1 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2 nci maddeyi okutuyorum :

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — 2 nci madde üzerinde söz almak isteyen?.. Yok.

2 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3 ncü maddeyi okutuyorum :

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN — 3 ncü madde üzerinde söz almak isteyen var mı?.. Yok.

3 ncü maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kanunun tümünü oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler...

ORAMİRAL NEJAT TÜMER — Sayın Başkanım, bir noktada tereddüdüm var. Bu 16 ncı madde «Kıbrıs Cumhuriyeti Hükümeti adına» tabiri var. Eğer biz bu kanunu kabul edersek, bizim bugün savunduğumuz Kıbrıs statüsünde bir değişiklik yaratır mı yaratmaz mı? Bir endişe belirdi bende. O bakımdan Hükümet Temsilcisi bu konuda ne düşündür? Kabul etmeden evvel bunu belirtmek isterim.

BAŞKAN — Buyurunuz efendim.

ÖMER AKİBEL (Dışişleri Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Başkanım, aynı husus diğer bütün Avrupa Konseyi sözleşmeleri ve anlaşmaları için de varittir. Onayladığımız her sözleşme ve anlaşmaya ayrıca Kıbrıs taraf ise, Kıbrıs Rum idaresini tanımadığımız yolunda ayrıca bir rezerv standart olarak yapılmaktadır. Bunda da aynı şey yapılacaktır.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Başka soru var mı?.. Yok.

Efendim, kanunun tümünü oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gündemimizde başka bir madde olmadığından 31 Ekim 1980 Cuma günü saat 15.00'de toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum, teşekkür ederim.

Kapanma Saati : 15.57

MILLİ GÜVENLİK KONSEYİ

GÜNDEMİ

12 NCI BİRLEŞİM

27 . 10 . 1980 Pazartesi

Saat : 15.00

I. — BAŞKANLIĞIN KONSEYE SUNUŞLARI

1. — Devlet Başkanlığı Tezkeresi.

II. — KANUN, TASARI VE TEKLİFLERİ

1. — Anayasa Düzeni Hakkında Kanun Teklifi.
(2/17) (S. Sayısı : 36)

2. — Faaliyetleri Durdurulan Siyasi Parti, Dernek, Federasyon ve Konfederasyonlara Kayım Tayini Hakkında Kanun Tasarısı. (1/14) (S. Sayısı : 26)

3. — 1971 Psikotrop Maddeler Sözleşmesine Katılmamızın Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı. (1/18) (S. Sayısı : 30)

4. — Tedhiçitiğin Önlentmesine Dair Avrupa Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı. (1/19) (S. Sayısı : 31)

MİLLİ GÜVENLİK KONSEYİ S. Sayısı : 26

Faaliyetleri Durdurulan Siyasi Parti, Dernek, Federasyon ve Konfederasyonlara Kayyum Tayini Hakkında Kanun Tasarısı. (1/14)

TC

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi Başkanlığı

Sayı : 101-607/06744

14.10.1980

MİLLİ GÜVENLİK KONSEYİ BAŞKANLIĞINA

İçişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Millî Güvenlik Konseyi Başkanlığına arzı Bakanlar Kurulunca 13.10.1980 tarihinde kararlaştırılan «Faaliyetleri Durdurulan Siyasi Parti, Dernek, Federasyon ve Konfederasyonlara Kayyum Tayini Hakkında Kanun Tasarısı» ile gerekçesi ekli olarak gönderilmiştir.

Gereğinin yapılmasını müsaadelerine saygıyla arz ederim.

Bülend Ulusu

Başbakan

FAALİYETLERİ DURDURULMUŞ SIYASİ PARTİ, DERNEK, FEDERASYON VE KONFEDERASYONLARA KAYYUM TAYİNİ HAKKINDA KANUN TASARISININ GEREKÇESİ

Faaliyetleri durdurulmuş bulunan siyasi partilerle 507 ve 1630 sayılı kanunlar uyarınca kurulmuş bulunan dernek, birlik, federasyon ve konfederasyonların kanundan ve sözleşmeden doğan yükümlülüklerinin yerine getirilmesi ve menfaatlerinin korunması, hem tüzelkişilikleri hem de ilişkili buldukları kişi ve kuruluşlar bakımından gerekli görülmüştür. Sayılan bu kuruluşların siyasi, mesleki ve derneksel faaliyetleri ayrık olmak üzere mallarının idaresine, menfaatlerinin korunmasına, sözleşmeler ve kanunla yüklenmiş buldukları sorumluluklarının yerine getirilmesine olanak vermek için bu kanun tasarısı hazırlanmış bulunmaktadır. Bu suretle sözü edilen kuruluşlar, tayin edilecek kayyumlar eliyle kendilerine hizmet akdi ile bağlı olanların ticaretlerini, vergilerini, primlerini ve diğer mali ve sosyal haklarını ödeyebilecekler; işgal ettikleri binaların kiralarını ve bundan doğan mükellefiyetlerini karşılayabilecekler; mal varlıklarının korunmasına matuf hukuki işlemleri yapabileceklerdir.

Anılan kanunlar uyarınca kurulmuş olup mal varlıkları veya faaliyetleri yönünden korunmayı gerektiren varlıkları bulunmayan kuruluşlara valilik ve kaymakamlıklarca yapılacak inceleme ve soruşturma sonunda kayyum tayini edilmesi zorunluğu olmayacaktır. Tasarının 1 nci maddesinin 2 nci fıkrasına göre bu durumlarda tespit edilen dernek ve kuruluşlara, istemde bulunulmadığı için kayyum tayin edilmeyecektir. Bunların tüm faaliyetlerinin durdurulmuş olması durumu devam edecektir.

Mahkemeler vali ve kaymakamların istemi üzerine kuruluşun büyüklüğüne, mal varlığına ve faaliyetlerinin yoğunluğuna göre 1 veya 3 kayyum tayin edeceklerdir.

Kuruluşun özel kanunlarına göre kapatılmaları, feshedilmeleri ya da faaliyetten menedilmeleri halinde bu işlemleri düzenleyen kanun hükümleri uygulanacağından özel kanunlarındaki buna ilişkin hükümler saklı tutulmuştur. Bu kanunda özel hüküm bulunmayan hallerde genel hükümlerin uygulanacağı son fıkrada belirtilmiştir.

*Faaliyetleri Durdurulan Siyasi Parti, Dernek, Federasyon ve Konfederasyonlara Kayyum Tayini
Hakkında Kanun Tasarısı*

MADDE 1. — Faaliyetleri durdurulan siyasi partilerin, mallarının idaresi, mal varlıklarına ilişkin menfaatlerinin korunması, kayyumlar tarafından sağlanır.

MADDE 2. — Faaliyetleri bir aydan fazla süre durdurulan 507 sayılı Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Kanunu veya 1630 sayılı Dernekler Kanununun hükümlerine göre kurulmuş dernek, birlik, federasyon ve konfederasyonların mallarının idaresi, mal varlıklarına ilişkin menfaatlerinin korunması, kayyumlar tarafından sağlanır.

MADDE 3. — Siyasi partilerin, dernek, birlik, federasyon ve konfederasyonların merkezlerinin ve teşkilât kademelerinin buldukları yer valilik ve kaymakamlıkları tarafından, bunların mal varlıkları, teşkilatları ve faaliyetleri gözönünde bulundurularak yapılacak inceleme sonucunda, kayyum tayinine lüzum olduğu bildirilenlere mahalli sulh mahkemelerince gereğine göre bir veya üç kayyum atanır.

MADDE 4. — Kayyumlar görevlerini Sıkıyönetim Komutanının gözetim ve talimatı altında yerine getirirler.

Kayyumlar, gereken ödemeleri kuruluşun bloke edilmiş paralarından ve elde edilecek gelirlerinden yaparlar.

Bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde genel hükümler uygulanır.

MADDE 5. — Bu Kanun 12 Eylül 1980 tarihinden geçerli olmak üzere, yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 6. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Başbakan

B. Uluşu

Devlet Bak. - Başbakan Yrd. <i>Z. Baykara</i>	Devlet Bak. - Başbakan Yrd. <i>T. Özal</i>	Devlet Bakanı <i>Prof. Dr. İ. Öztrak</i>	Devlet Bakanı <i>M. Özgüneş</i>
Devlet Bakanı <i>Prof. M. N. Özdaş</i>	Adalet Bakanı <i>C. Mentеш</i>	Milli Savunma Bakanı <i>Ü. H. Bayülken</i>	İçişleri Bakanı <i>S. Çetiner</i>
Dışişleri Bakanı <i>İ. Türkmen</i>	Maliye Bakanı <i>K. Erdem</i>	Milli Eğitim Bakanı <i>H. Sağlam</i>	Bayındırlık Bakanı <i>Dr. T. Önalp</i>
Ticaret Bakanı <i>K. Cantürk</i>	Sağlık ve Sos. Yrd. Bakanı <i>Prof. Dr. N. Ayanoglu</i>	Gümrük ve Tekel Bakanı <i>R. Baturalp</i>	Ulaştırma Bakanı <i>N. Özgür</i>
Tarım ve Orman Bakanı <i>Prof. Dr. S. Özbek</i>	Çalışma Bakanı <i>Prof. Dr. T. Esener</i>	Sanayi ve Teknoloji Bakanı <i>Ş. Kocatopçu</i>	Enerji ve Tabii Kay. Bakanı <i>S. Bingöl</i>
Turizm ve Tanıtma Bakanı <i>İ. Evliyaoğlu</i>	İmar ve İskân Bakanı <i>Dr. Ş. Tüten</i>	Köy İşleri ve Koop. Bakanı <i>M. R. Güney</i>	Gençlik ve Spor Bakanı <i>V. Özgül</i>
	Sosyal Güvenlik Bakanı <i>S. Şide</i>	Kültür Bakanı <i>C. Baban</i>	

MILLİ GÜVENLİK KONSEYİ S. Sayısı : 30

1971 Psikotrop Maddeler Sözleşmesine Katılmamızın Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı. (1/18)

TC

Başbakanlık

17 . 10 . 1980

Kanunlar ve Kararlar Tetkik

Dairesi Başkanlığı

Sayı : 112 - 531/06882

Konu : Kanun Tasarıları.

MILLİ GÜVENLİK KONSEYİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 30.9.1980 tarihli ve 101-603/06639 sayılı yazınız.

Ekli listede konuları ve eski Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuş tarih ve sayıları belirtilen Kanun Tasarıları Bakanlar Kurulunca benimsenmiştir.

Konseyin onayına sunulmak üzere anılan Kanun Tasarılarının işleme konulmasını arz ederim.

Bülend ULUSU

Başbakan

17.10.1980 Tarihli ve 112 - 531/06882 Sayılı Yazının Eki.

L İ S T E

K O N U S U

	Tarîhi	Sayısı
Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümetleri Arasında Kuzey Atlantik Anlaşmasının II. ve III. Maddelerine Uygun olarak Savunma ve Ekonomik Alanında İşbirliğinde Bulunulmasına Dair Anlaşma ile Bunlarla İlgili Tamamlayıcı Anlaşmaların ve Uygulama Anlaşmalarının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı.	24 . 4 . 1980	101-554/02065
Tedhişçiliğin Önlenmesine Dair Avrupa Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı.	2 . 11 . 1978	101-327/08695
Nafaka Yükümlülüğü Konusundaki Kararların Tanınmasına ve Tenfizine İlişkin Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı.	26 . 6 . 1979	101-426/03512
Nafaka Yükümlülüğüne Uygulanacak Kanuna Dair Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Tasarısı.	26 . 6 . 1979	101-123/03512
Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İspanya Devleti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Tasarısı.	23 . 7 . 1979	101-444/04949
Uydular Aracılığı ile Deniz Haberleşmesi Uluslararası Teşkilâtı (INMARSAT) Sözleşmesi ve İşletme Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı.	15 . 1 . 1980	112-348/01025
16 Şubat 1976 Tarihinde Barselona'da İmzalanan Akdeniz'in Kirlenmeye Karşı Korunmasına Ait Sözleşme ile İki Protokol ve Eklerinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı.	13 . 2 . 1979	101-393/10678
Uluslararası Bir Aile Cüzdanı İhdasına İlişkin Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı.	5 . 6 . 1979	101-425/03512

K O N U S U	Tarih	Sayı
Vasiyet Tasarruflarının Biçimine İlişkin Kanun Çatışmaları Konusunda Sözleşmeye Katılmamızın Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı.	17 . 8 . 1978	101-79 / 07276
Dünya Kültürel ve Doğal Mirasının Korunmasına Dair Sözleşmeye Türkiye Cumhuriyetinin Katılmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı.	15 . 1 . 1980	101-521/08255
Çocukların ve Gençlerin Sanayide İşe Elverişlilikleri Yönünden Sağlık Muayenesine Tabi Tutulmaları Hakkında 77 Sayılı Milletlerarası Çalışma Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı.	7 . 11 . 1977	101-87 / 07166
1971 Psikotrop Maddeleri Sözleşmesine Katılmamızın Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı.	31 . 12 . 1979	101-511/08092
Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sierra Leone Cumhuriyeti Hükümeti Arasında 14 Ağustos 1979 Tarihinde Ankara'da İmzalanan Kültür Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı.	6 . 2 . 1980	101-526/01290
Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijerya Federal Cumhuriyeti Federal Askeri Hükümeti Arasında Kültür Anlaşmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı.	22 . 5 . 1980	101-561/04193
Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Malezya Hükümeti Arasında 13 Şubat 1977 Tarihinde Ankara'da İmzalanan Kültür Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı.	6 . 2 . 1980	101-525/01291

GEREKÇE

Bilindiği gibi Türkiye uluslararası planda uyuşturucu maddeler konusundaki temel metinlerden birini teşkil eden 1961 Tek Sözleşmesini 14 Şubat 1967 tarihinde onaylamış bulunmaktadır.

Anılan sözleşme afyon, esrar, haşhaş kapsülü ve koka yaprağı gibi tabii uyuşturucu maddeler olarak nitelendirilebilecek maddeler ile bu maddelerden elde edilen ve isimleri sözleşmenin eklerinde belirtilen uyuşturucu maddelerin gerek yasal ticareti, gerek kaçakçılığına karşı alınabilecek tedbirler konusunda bazı kurallar getirmekte ve bu maddelerin kaçakçılığına karşı mücadelenin esaslarına dair bazı hükümler içermektedir.

1971 Psikotrop Maddeler Sözleşmesi ise 1961 Tek Sözleşmesinin kapsamı dışında kalan doğal uyuşturucu maddelerle, sentetik uyuşturucu maddelerin gerek yasal ticareti, gerek kaçakçılığına karşı alınabilecek tedbirler ve bu maddelerin kaçakçılığına karşı mücadelenin esaslarına dair bazı kurallar ve hükümler getirmektedir. Sözleşme tarafımızdan 21 Şubat 1971 tarihinde imzalanmış bulunmaktadır.

Son yıllarda ortaya çıkan bazı gelişmeler 1971 Psikotrop Maddeler Sözleşmesinin tarafımızdan süratle onaylanması gereğini ortaya çıkarmış bulunmaktadır. Bu gelişmelerden birincisi 1971 Sözleşmesine katılan devletlerin sayısının süratle artarak Temmuz 1979 tarihi itibarıyla 56'ya yükselmesidir. Diğer bir gelişme ise bütün dünyada uyuşturucu maddeler kaçakçılığı ve kullanımına paralel olarak Orta Doğu'da da sentetik uyuşturucu maddeler kullanımında artışlar görülmeye başlanmasıdır. 1971 Psikotrop Maddeler Sözleşmesinin tarafımızdan onaylanarak yürürlüğe konulmasının bu konuda milli makamlarımızca yapılan mücadeleyi kolaylaştıracağı düşünülmektedir.

Öte yandan Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığımız 1971 Psikotrop Maddeler Sözleşmesinin onaylanmasının halen psikotrop maddelerin alım, satım ve ticareti konusunda yasalarımızdaki boşlukları dolduracağı kanısındadır.

Türkiye'nin 1971 Psikotrop Maddeler Sözleşmesine katılmasının ulusal düzeyde yukarıda değinilen yararlarının yanı sıra uluslararası alanda hem ülkemizin uyuşturucu maddeler alanında işbirliğine verdiği öne-

mi bir kere daha vurgulayacağı hem de 1971 Psikotrop Maddeler Sözleşmesine henüz katılmamış devletler üzerinde gittikçe evrensel bir nitelik kazanmakta olan bu sözleşmeyi onaylamaları için bir baskı unsuru oluşturacağı düşünülmektedir.

1971 Psikotrop Maddeler Sözleşmesini Türkiye 31 nci maddenin 2 nci fıkrasına konan bir çekince ile imzalamıştır. 31 nci maddenin 2 nci fıkrası, Sözleşmenin yorumu veya uygulamasından doğan bir anlaşmazlığın taraflar arasında çözümlenememesi halinde taraflardan birinin isteği üzerine anlaşmazlığın Uluslararası Adalet Divanına götürülmesini öngörmektedir.

Türkiye Uluslararası Adalet Divanının kaza yetkisi konusundaki yerleşmiş tutumuna uygun olarak 31 nci maddenin 2 nci paragrafındaki bu hükme, imza sırasında, Türkiye'nin taraf olacağı bir anlaşmazlığın Divana götürülmesinin, ancak, tahkimname yoluyla mümkün olabileceği yolunda bir çekince belirtmiştir. Sözleşmenin aynı çekince ile onaylanması gerekmektedir.

1971 Psikotrop Maddeler Sözleşmesine Katılmamızın Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 22 . 2 . 1971 tarihinde Viyana'da imzalanan 1971 Psikotrop Maddeler Sözleşmesine katılmamız (Sözleşmenin 31 nci maddesinin ikinci fıkrasına karşı dermeyan edilen aşağıdaki ihtirazi kayıt ile) uygun bulunmuştur.

«Bir anlaşmazlığın Uluslararası Adalet Divanına götürülmesi ancak tahkimname yoluyla mümkün olabilecektir.»

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

PSİKOTROP MADDELER SÖZLEŞMESİ

1971

BAŞLANGIÇ

Taraflar :

İnsanlığın sağlığı ve refahı ile ilgilenerek

Bazı psikotrop maddelerin kötüye kullanılması sonucu ortaya çıkan kamu sağlığı sorunlarını ve sosyal sorunları endişe ile kaydederek,

Bu gibi maddelerin kötüye kullanılması ve yol açtığı kaçakçılık sorunlarına engel olmaya ve bunlarla savaşılmaya kararlı olarak

Bu gibi maddelerin kullanımını yalnızca meşru amaçlarla sınırlandırmak için şiddetli tedbirlerin gerekli olduğunu gözönünde bulundurarak,

Psikotrop maddelerin tıbbi ve bilimsel amaçlarla kullanımının zorunlu olduğunu ve bu amaçlar için bu maddelerin sağlanması için lüzumundan fazla sınırlandırılmaması gerektiğini kabul ederek,

Bu gibi maddelerin kötüye kullanımına karşı etkili tedbirlerin, koordinasyon ve evrensel işbirliği gerektiğine inanarak,

Psikotrop maddelerin kontrolü alanında Birleşmiş Milletlerin yetkisini kabul ederek ve ilgili uluslararası organların bu örgüt çerçevesinde yer almasını dileyerek,

Bu amaçlara ulaşmak için uluslararası bir sözleşmenin gerekli olduğunu kabul ederek,

Aşağıdaki hususlar üzerinde anlaşmışlardır.

Madde : 1

Tanımlar

Aksine açıkça bir kayıt bulunmadıkça, ya da metin başka türlü anlaşılmasını gerektirmedikçe, aşağıdaki deyimler bu Sözleşmede şu anlamları taşırlar :

- a) «Konsey» deyimini, Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Konseyi demektir.
- b) «Komisyon» deyimini, Konseyin Uyuşturucu Maddeler Komisyonu demektir.
- c) «Organ» deyimini, 1961 Uyuşturucu Maddeler Tek Sözleşmesi uyarınca kurulan Uluslararası Uyuşturucu Maddeler Kontrol Organı demektir.
- d) «Genel Sekreter», Birleşmiş Milletlerin Genel Sekreteri demektir.
- e) «Psikotrop madde», herhangi doğal veya sentetik bir madde, veya cetvel I, II, III veya IV'de adı geçen herhangi bir doğal madde demektir.
- f) «Preparasyon» deyimini :
 - (i) Fizik durumu ne olursa olsun, içinde bir ya da birkaç psikotrop madde bulunan bir eriyik veya karışım, yahut
 - (ii) Dozaj şeklinde, bir ya da birkaç psikotrop madde, demektir.
- g) «Cetvel I», «cetvel II», «cetvel III» ve «cetvel IV» deyimleri ikinci maddeye uygun olarak, değiştirilmiş ve mümasil şekilde numaralandırılmış, bu sözleşme ekindeki psikotrop maddeler listeleri demektir.
- h) «İhraç» ve «İthal» deyimleri kendi anlamları gereğince bir psikotrop maddenin bir Devletten başka bir Devlete fiziken aktarılması demektir.
- i) «İmalat» psikotrop maddelerin elde edilebileceği tüm işlemler demek olup psikotrop maddelerin artırılması ve diğer psikotrop maddelere dönüştürülmesini de kapsar. Deyim aynı zamanda eczanelerde reçeteye yapılan preparatların yapılmasını da içine alır.
- j) «Kaçakçılık» deyimini, bu Sözleşme hükümlerine aykırı psikotrop madde yapımı veya kaçakçılığı demektir.
- k) «Bölge» deyimini, 28 nci madde uyarınca ve bu Sözleşmenin amaçları itibarıyla bir Devletin ayrı bir varlık olarak ele alınan herhangi bir bölümü demektir.
- l) «Bina» deyimini, civar araziyi de kapsamak üzere, yapılar veya yapı bölümleri demektir.

Madde : 2

Maddelerin Kontrolünün Kapsamı

1. Taraflardan biri veya Dünya Sağlık Örgütü, elinde henüz uluslararası kontrole alınmamış bir madde-ye ilişkin bilgiler bulunup, bu bilgilerin o maddenin, Sözleşmenin Cetvellerinden birine girmesini gerektirebileceği kanısında ise, Genel Sekretere bunu bildirecek ve bu bildirim destekleyici tüm bilgileri gönderecektir. Taraflardan biri veya Dünya Sağlık Örgütü, bir maddenin bir cetvelden diğerine aktarılmasını, ya da cetvellere çıkarılmasını haklı kılan bilgilere sahipse, bu yöntem aynen uygulanacaktır.

2. Genel Sekreter bu bildirim, ve ikili gördüğü bilgileri Taraflara, Komisyona ve bildirim Taraflardan birince yapılmışsa Dünya Sağlık Örgütüne iletacaktır.

3. Böyle bir bildirimle aktarılan bilgiler, 4 ncü fıkra uyarınca cetvel I veya cetvel II'nin kapsamına maddenin alınabileceğini gösterirse, Taraflar, ellerinde bulunan tüm bilgiler ışığında, maddeye, uygunluğuna göre, cetvel I veya cetvel II'deki maddelere uygulanan tüm kontrol tedbirlerinin geçici uygulanması olanağını inceleyeceklerdir.

4. Dünya Sağlık Örgütü eğer :

a) Söz konusu maddenin,

(i) (1) bir bağımlılık durumu, ve

(2) Merkezi sinir sistemi uyarımı veya depresyon sonucu hayal görme veya motor faaliyetlerde veya düşünmede veya davranışta veya kavramada veya ruh durumunda bozukluklara yol açma, veya

(ii) cetvel I, II, III ya da IV'teki bir maddeninkilere benzer kötüye kullanmalar ve kötü etkiler doğurabileceğini, ve

b) Maddenin uluslararası kontrol altına alınmasını haklı kılan bir kamu sağlığı sorunu ve bir sosyal sorun olacak kadar kötüye kullanmaya veya kötüye kullanma tehlikesine yol açtığına inandıracak yeterli nedenler bulunduğunu görürse, kötüye kullanıma derecesini veya olasılığını, kamu sağlığı ve sosyal sorunun ciddiyet derecesini ve bu maddenin tıbbi tedavideki yararlılık derecesini de içeren bir değerlendirmeyi, eğer varsa, bu değerlendirmenin ışığında hangi kontrol önlemlerinin alınmasının uygun olacağına ilişkin önerilerini komisyona gönderecektir.

5. Komisyon, tıbbi ve bilimsel sorunlarda değerlendirmesi kesinlik taşıyan Dünya Sağlık Örgütünden gelen bildirim gözönünde bulundurarak ve ilgili bulunduğu ekonomik, sosyal, yasal, yönetsel ve diğer etkilerini hesaba katarak, maddeyi cetvel I, II, III veya IV'e ekleyebilir. Komisyon, Dünya Sağlık Örgütünden veya diğer uygun kaynaklardan, daha ayrıntılı bilgi isteyebilir.

6. Birinci fıkra uyarınca verilen bir bildirim, cetvellere birinde zaten kayıtlı bir madde hakkında ise, Dünya Sağlık Örgütü yeni bulgularını, 4 ncü fıkra uyarınca yapabileceği herhangi yeni bir değerlendirmeyi ve bu değerlendirme ışığında uygun bulunduğu herhangi yeni tavsiyeleri Komisyona iletacaktır. Komisyon, 5 nci fıkra uyarınca Dünya Sağlık Örgütünün ilettiği bilgiyi dikkate alarak ve aynı fıkroda sayılan etkenleri gözönünde bulundurarak, maddeyi bir cetvelden diğerine geçirmeye veya cetvellere çıkarmaya karar verebilir.

7. Komisyonun bu madde uyarınca aldığı herhangi bir karar, Genel Sekreter tarafından, Birleşmiş Milletlere üye tüm Devletlere, bu Sözleşmeye Taraf fakat Birleşmiş Milletlere üye olmayan Devletlere, Dünya Sağlık Örgütüne ve Organa bildirilecektir. Böyle bir karar, bildirim tarihinden 180 gün sonra ve bu süre içinde, cetvellere birine bir madde ekleyen bir karar ile ilgili olarak Genel Sekretere, olağanüstü şartlar yüzünden o maddeye Sözleşmenin sözkonusu cetveldeki maddelere uygulanan tüm hükümlerini uygulayacak durumda olmadığına dair yazılı bir bildirim veren herhangi bir Taraf dışındaki Taraflar bakımından tamamen yürürlüğe girecektir. Böyle bir bildirim, bu istisnai hareketin nedenlerini belirtecektir. Bildirime rağmen, her bir Taraf asgari olarak aşağıda sayılı kontrol tedbirlerini uygulayacaktır :

a) Önceden kontrol altında olmayıp cetvel I'e eklenen bir madde ile ilgili olarak bildirim veren bir Taraf, olanak oranında 7 nci maddede sayılan özel kontrol tedbirlerini dikkate alacak ve o madde ile ilgili olarak,

(i) Cetvel II'deki maddeler için 8 nci maddede öngörüldüğü şekilde, imalat, ticaret ve dağıtım için lisans isteyecek,

(ii) Cetvel II'deki maddelerin satımı veya yapılıp satılması için 9 ncu maddede öngörüldüğü şekilde tıbbi reçeteler isteyecek,

(iii) Söz konusu madde ile ilgili olarak diğer bir Tarafın bu cins bildirimde bulunduğu durumlar dışında, 12 nci maddede öngörülen ihracat ve ithalat ile ilgili yükümlülüklere uyacak,

(iv) Cetvel II'deki maddeler için 13 ncü maddede öngörülen ithalat ve ihracatın yasaklanması ve sınırlandırılması ile ilgili yükümlülüklere uyacak,

(v) 16 ncı maddenin 4 ncü fıkrasının (a) bendi uyarınca Organ'a istatistiki raporlar sağlayacak, ve

(vi) 22 nci maddeye uygun olarak, yukarıda anılan yükümlülükler uyarınca, kabul edilen yasa ve kuralara uygun olmayan hareketlerin önlenmesi için tedbirler alacaktır.

b) Önceden kontrol altında olmayıp cetvel II'ye eklenen bir madde hakkında böyle bir bildirim veren bir Taraf o madde ile ilgili olarak;

(i) 8 nci maddeye uygun olarak imalat, ticaret ve dağıtım için lisans gerektirecek,

(ii) 9 ncu maddeye uygun olarak mevcudu veya dağıtım için tıbbi reçete gerektirecek,

(iii) Söz konusu madde ile ilgili olarak diğer bir Tarafın bu cins bildirimde bulunduğu haller dışında, 12 nci maddede öngörülen ihracat ve ithalatla ilgili yükümlülüklere uyacak,

(iv) 13 ncü maddenin ithalat ve ihracatın yasaklanması ve sınırlandırılması ile ilgili yükümlülüklerine uyacak,

(v) 16 ncı maddenin 4 ncü fıkrasının (a), (c) ve (d) bendleri uyarınca Organ'a istatistiki raporlar verecek, ve

(vi) 22 nci maddeye uygun olarak, yukarıda anılan yükümlülükler uyarınca, kabul edilen yasa ve kuralara aykırı hareketlerin önlenmesi için tedbirler alacaktır.

c) Önceden kontrol altında olmayıp cetvel III'e eklenen bir madde hakkında böyle bir bildirim veren bir Tarafa madde ile ilgili olarak;

(i) 8 nci maddeye uygun olarak imalat, ticaret ve dağıtım için lisans gerektirecek,

(ii) 9 ncu maddeye uygun olarak mevcudu veya dağıtım için tıbbi reçete gerektirecek,

(iii) Söz konusu madde ile ilgili olarak diğer bir Tarafın bu cins bildirim verdiği haller dışında, 12 nci maddede öngörülen ihracatla ilgili yükümlülüklere uyacak;

(iv) 13 ncü maddenin ithalat ve ihracatın yasaklanması ve sınırlandırılması ile ilgili yükümlülüklerine uyacak,

(v) 22 nci maddeye uygun olarak, yukarıda anılan yükümlülükler uyarınca, kabul edilen yasa ve kuralara aykırı hareketlerin bastırılması için tedbirler alacaktır.

d) Önceden kontrol altında olmayıp cetvel IV'e eklenen bir madde hakkında böyle bir bildirim veren bir Taraf, o madde ile ilgili olarak;

(i) 8 nci maddeye uygun olarak yapım, ticaret ve dağıtım için lisans gerektirecek,

(ii) 13 ncü maddenin ithalat ve ihracatın yasaklanması ve sınırlandırılması ile ilgili yükümlülüklerine uyacak,

(iii) 22 nci maddeye uygun olarak, yukarıda anılan yükümlülükler uyarınca, kabul edilen yasa ve kuralara aykırı hareketlerin bastırılması için tedbirler alacaktır.

e) Daha sıkı kontrol ve yükümlülükler öngören bir cetvele nakledilen bir madde ile ilgili bir bildirim veren bir Taraf, asgari olarak, maddenin çıkarıldığı cetvele uygulanan bu Sözleşme hükümlerini uygulayacaktır.

8. a) Komisyonun bu maddeye göre aldığı kararlar, Taraflardan herhangi birinin kararın bildirilmesinden sonraki 180 gün içinde yaptığı talep üzerine, Konsey tarafından incelenmeye tabi olacaktır. İncelenme talebi, talebin dayandığı ilgili tüm bilgilerle beraber Genel Sekreter'e gönderilecektir.

b) Genel Sekreter, incelenme talebi ile ilgili bilgilerin suretlerini Komisyona, Dünya Sağlık Örgütüne ve tüm Taraflara gönderecek ve doksan gün içinde görüşlerini sunmaya davet edecektir. Alınan tüm görüşler, incelenmek üzere Konsey'e sunulacaktır.

c) Konsey, Komisyonun kararını onaylayabilir, değiştirebilir veya bozabilir. Konseyin kararı, Birleşmiş Milletlere üye olan tüm devletlere, üye olmayıp bu Sözleşmeye Taraf olan Devletlere, Komisyona, Dünya Sağlık Örgütüne ve Organa iletilecektir.

d) İnceleme sonuçlanıncaya kadar, 7 nci fıkraya bağlı olarak, Komisyonun ilk kararı yürürlükte kalacaktır.

9. Taraflar, bu Sözleşmeye tabi olmayıp psiko trop maddelerin yasa dışı yapımında kullanılabilecek maddelere, uygun olabilecek gözleme tedbirleri uygulamak için olanaklı her çabayı göstereceklerdir.

Madde : 3

Preparasyonların Kontrolü İle İlgili Özel Hükümler

1. Bu maddenin aşağıdaki fıkralarında öngörülen durumlar dışında, bir preparasyon, içerdiği psiko trop maddeye uygulanan aynı kontrol tedbirlerine ve böyle bir maddeyi birden çok içerdiği durumlarda en sıkı kontrol altında olanına uygulanan tedbirlere tabidir.

2. Cetvel I'deki maddelerin dışında bir psiko trop maddeyi içeren bir preparasyon, hiç veya çok az kötüye kullanma tehlikesi arz edecek şekilde düzenlenmişse, ve sözkonusu madde, kolayca uygulanabilir yollarla kötüye kullanma elverişli miktarda preparasyondan elde edilemezse, ve böylece preparasyon bir kamu sağlığı sorununa ve sosyal soruna yol açmıyorsa, anılan preparasyon, 3 ncü fıkraya uygun olarak, bu Sözleşmede öngörülen kontrol tedbirlerinin bazılarında muaf olabilecektir.

3. Bir Taraf, bir preparasyon ile ilgili olarak bir önceki fıkraya göre bir sonuca varırsa, kendi ülkesinde veya kendi bölgelerinden birinde preparasyonu, aşağıdaki maddelerin gerekleri dışında bu Sözleşmede öngörülen kontrol tedbirlerinin herhangi birinden veya tümünden bağımsızlığına karar verebilir.

(a) Madde 8 (lisanslar), imalatla ilgili kısmı.

(b) Madde 11 (kayıtlar), muaf preparasyonlara uygulanan kısmı.

(c) Madde 13 (ithalat ve ihracatın yasaklanması ve sınırlandırılması).

(d) Madde 15 (denetleme), imalatla ilgili kısmı.

(e) Madde 16 (Taraflarca sunulacak raporlar), muaf preparasyonlara uygulanan kısmı. ve

(f) Madde 22 (cezai hükümler), yukarıda sayılan yükümlülükler uyarınca kabul edilen yasa veya kurallara aykırı hareketlerin bastırılması için gerekli olduğu oranda.

Bir Taraf, böyle bir kararı; muaf preparasyonun ad ve terki bini ve muaf tutulduğu kontrol tedbirlerini Genel Sekretere bildirecektir. Genel Sekreter bu bildirimini, diğer Taraflara, Dünya Sağlık Örgütüne ve Organa iletilecektir.

4. Bir Taraf veya Dünya Sağlık Örgütü, muaf bir preparasyon ile ilgili olarak muaflığın kanaatince tümüyle veya kısmen kaldırılmasını gerektiren bilgilere sahipse, Genel Sekretere bildirecek ve bildirimini destekleyecek bilgileri Genel Sekretere sunacaktır. Genel Sekreter böyle bir bildirimini ve ilgili gördüğü bilgileri, Taraflara, Komisyona ve bildirim Taraflardan biri tarafından yapıldığı durumlarda, Dünya Sağlık Örgütüne iletilecektir. Dünya Sağlık Örgütü Komisyona preparasyonun 2 nci fıkrada belirtilen sorunlarla ilgili değerlendirmesini, varsa preparasyonun muaflığının durdurulması gereken kontrol tedbirleri hakkındaki tavsiyesi ile birlikte sunacaktır. Komisyon, tıbbi ve bilimsel sorunlarda değerlendirmesi kesin olan Dünya Sağlık Örgütü'nün bildirimini gözönünde bulundurarak ve ilgili gördüğü ekonomik, sosyal, yasal, yönetsel ve diğer faktörleri hatırd a tutarak, preparasyonun kontrol tedbirlerinin herhangi birinden veya tümünden muaflığını sona erdirmeye karar verebilir. Komisyonun bu paragraf uyarınca alınan herhangi bir kararı, Genel Sekreter tarafından Birleşmiş Milletlerin tüm üye Devletlerine, üye olmayıp bu Sözleşmeye Taraf olan Devletlere, Dünya Sağlık Örgütüne ve Organa iletilecektir. Tüm Taraflar, Genel Sekreterin bildirimini tarihini izleyen 180 gün içinde söz konusu kontrol veya tedbirlerinden muaflığı sona erdirmek için tedbir alacaklardır.

Madde : 4

Kontrolün Kapsamı ile İlgili Özel Hükümler

Cetvel I'dekiler dışındaki psikotrop maddeler ile ilgili olarak Taraflar :

a) Uluslararası yolcular tarafından kişisel kullanım için az miktarlarda preparasyonların taşınmasına izin verebilirler, ancak her Taraf, bu preparasyonların yasal yollardan elde edildiğine dair delil isteme hakkına sahiptir;

b) Psikotrop maddeler gerçekte kötüye kullanılmayacak veya tekrar elde edilemeyecek bir duruma gelinceye kadar bu Sözleşmenin gerektirdiği kontrol tedbirlerinin uygulanması şartıyla bu gibi maddelerin sanayide psikotrop olmayan madde ve mamullerin yapımı için kullanımına izin verebilirler;

c) Bu Sözleşmenin gerektirdiği kontrol tedbirlerinin uygulanması şartıyla, bu gibi maddelerin, yetkili makamlar tarafından bu maddeleri bu amaçla kullanmaya açıkça yetkilendirilen kişiler tarafından hayvanların yakalanmasında kullanımına izin verebilirler.

Madde : 5

Kullanımın Tıbbi ve İlmî Amaçlarla Sınırlandırılması

1. Taraf olan her Devlet, Cetvel I'deki maddelerin kullanımını 7 nci maddede öngörüldüğü şekilde sınırlandıracaktır.

2. Taraf olan her Devlet, 4 ncü maddede öngörülen durumlar dışında, Cetvel II, III ve IV'deki maddelerin yapımını, ihracatını, ithalatını, dağıtımını ve stoklarını, ticaretini, kullanımını ve elde bulundurulmasını, uygun gördüğü tedbirlerle tıbbi ve bilimsel amaçlarla sınırlandıracaktır.

3. Tarafların, yasalara dayanmadığı sürece Cetvel II, III ve IV'deki maddelerin elde bulundurulmasına izin vermemeleri arzuya şayandır.

Madde : 6

Özel Yönetim

Bu Sözleşmenin hükümlerini uygulama amacıyla, Taraf olan her Devletin uyuşturucu maddelerin kontrolü hakkındaki Sözleşmelerin hükümleri uyarınca kurulan özel yönetimin aynı olabilecek veya bununla yakın işbirliği durumunda çalışabilecek bir özel yönetim kurması ve sürdürmesi arzu edilir.

Madde : 7

Cetvel I'deki Maddeler ile İlgili Özel Hükümler

Cetvel I'deki maddeler ile ilgili olarak Taraflar :

a) Gereğince yetkilendirilmiş kişilerce, kendi Hükümetlerinin doğrudan kontrolü altında olan veya Hükümetin açıkça onayladığı tıbbi veya bilimsel kuruluşlarda bilimsel ve çok sınırlı tıbbi amaçlar için kullanımı dışında tüm kullanımını yasaklayacaklar;

b) Yapım, ticaret, dağıtım ve elde bulundurmanın özel bir lisansa veya evvelce verilmiş bir yetkiye bağlı olmasını gerektirecekler;

c) (a) ve (b) fıkralarında sözü edilen uğraşı ve eylemlerin yakın gözetimini sağlayacaklar;

d) Gereğince yetkilendirilmiş kişiye verilecek miktarı, yetkilendirilmiş olduğu amaç için gerekli miktarla sınırlandıracaklar;

e) Tıbbi ve bilimsel görevler ifa eden kişilerin, maddelerin elde edilmesi ve kullanımlarının ayrıntıları ile ilgili tutanaklar tutmalarını gerektirecekler ve bu tutanakları, içerindeki en son kullanım tarihinden sonra en az iki yıl saklayacaklar; ve

f) Hem ihracatçı hem ithalatçı, ihraç ve ithal eden ülke veya bölgenin yetkili makamları veya kendi ülke veya bölgelerinin yetkili makamları tarafından bu amaçla açıkça yetkilendirilen diğer kişi veya kuruluşlar olduğu durumlar dışında ihracat ve ithalatı yasaklayacaktır. Cetvel II'deki maddeler için ihracat ve ithalat yetkileri hakkındaki 12 nci maddenin 1 ncı fıkrasındaki şartlar, Cetvel I'deki maddelere de uygulanacaktır.

Madde : 8

Lisanslar

1. Taraflar, Cetvel II, III ve IV'de sayılan maddelerin imalat, ticaret (ihracat ve ithalat ticareti dahil olmak üzere) ve dağıtımını lisansa veya diğer benzeri kontrol tedbirine bağlayacaklardır.

2. Taraflar :

a) 1. Fıkarda sözkonusu maddelerin imalatı, ticareti (ihracat ve ithalat ticareti dahil olmak üzere) ve dağıtımını ile görevli veya ilgilenen, gerektiği şekilde yetkilendirilmiş kişi veya kuruluşları kontrol edecekler;

b) Bu gibi imalat, ticaret veya dağıtımın yapılabilmesi için kuruluş ve yapıları lisans veya benzer kontrol tedbiri altında kontrol edecekler;

c) Bu gibi kuruluş ve yapılar ile ilgili olarak, hızızlık veya stokların diğer yollara saptırılmasını engellemek için güvenlik tedbirleri alınmasını sağlayacaklardır.

3. Bu maddenin, lisansa bağlama veya diğer benzeri kontrol tedbirleri ile ilgili 1 ve 2 nci fıkra hükümlerinin, tıbbi veya bilimsel görevler yapmak için yetkilendirilen ve bu görevleri yapmakta olan kişilere uygulanması gerekmez.

4. Taraflar, bu Sözleşmeye uygun olarak lisans alan veya bu maddenin 1 nci fıkrası veya 7 nci maddenin (b) bendi uyarınca başka suretle yetkilendirilen tüm kişilerin, bu Sözleşme uyarınca yürürlüğe konan yasa ve kuralların hükümlerinin etkili ve kesin uygulanması a yeterince ehliyetli olmalarını sağlayacaklardır.

Madde : 9

Reçeteler

1. Taraflar, kişilerin gereğince yetkilendirildikleri tedavi veya bilimsel görevleri dolayısıyla bu maddenin yasal yollar ile elde edebilecekleri, kullanabilecekleri, dağıtabilecekleri veya uygulayabilecekleri durumlar dışında, Cetvel II, III ve IV'deki maddelerin kullanılmak üzere ancak doktor reçetesiyle kişilere verilmesini veya dağıtılmasını sağlayacaklardır.

2. Taraflar, Cetvel II, III ve IV'deki maddeler için yazılan reçetelerin yerinde uygulanmasına göre verilmeleri için ve özellikle reçetelerin kaç kez yenilenebileceklerini ve geçerlilik süresini, kamu sağlığının ve çıkarının korunmasını sağlayacak bir düzene bağlamak için gerekli tedbirleri alacaklardır.

3. 1 nci fıkrayı dikkate almaksızın bir Taraf kendi düşüncesince mahalli durumların gerektirdiği halde ve kendi öngördüğü şartlar altında - tutanak tutmak da dahil olmak üzere - lisanslı eczacıları ve ülkelerinde veya ülkenin bir bölümünde kamu sağlığıyla sorumlu makamlarca atanmış lisanslı perakende dağıtıcıları, kendi takdirlerine bağlı olarak ve reçetesiz, olağanüstü durumlarda kişiler tarafından tıbbi amaçlarla kullanılmak üzere, az miktarlarda ve Taraflarca belirtilen sınırlar dahilinde, Cetvel III ve IV'deki maddeleri sağlamaya yetkili olabilir.

Madde : 10

Paketlerdeki İhtarlar ve Reklâm

1. Taraf olan her Devlet, Dünya Sağlık Örgütü'nün ilgili tüm kurallarını veya tavsiyelerini dikkate alarak, kullanıcının güvenliği için gerekli olan, ikaz ve ihtarları da kapsayan kullanım yönetmeliğinin, uygulanma olanağı olduğu yerde psikotrop maddelerin perakende paket edilişinde ve her türlü koşulda paket içindeki prospektüslerde belirtilmesini sağlayacaktır.

2. Taraf olan her Devlet kendi anayasa hükümlerini de dikkate almak suretiyle bu gibi maddelerin kamuya reklâmının yapılmasını yasaklayacaktır.

Madde : 11

Kayıtlar

1. Taraflar, Cetvel I'deki maddeler ile ilgili olarak, yapımçıların ve 7 nci maddeye göre bu maddelerin ticaret ve dağıtımına yetkili tüm diğer kişilerin, Taraf olan her devlet tarafından belirlenecek şekilde yapılan miktarları, stoklarda bulundurulmuş miktarları ve her alım ve dağıtım için, miktar, tarih, sağlayan ve alan kişileri gösteren ayrıntılı kayıtlar tutmalarını sağlayacaklardır.
2. Taraflar, Cetvel II ve III'deki maddeler ile ilgili olarak, yapımçıların, toptancıların, ihracatçı ve ithalatçıların, Taraf olan her devlet tarafından belirlenen biçimde, imal edilen miktarların ayrıntılarını ve her alım ve dağıtım için miktar, tarih, sağlayan ve alınan kişilerin ayrıntılarını gösteren kayıtlar tutmalarını sağlayacaklardır.
3. Taraflar, Cetvel II'deki maddeler ile ilgili olarak, perakendecilerin, hastane tedavisi ve bakım kuruluşlarının ve bilimsel kuruluşların, Taraf olan her devlet tarafından belirlenen şekilde, her alım ve dağıtım için miktar, tarih, sağlayan ve alanların, ayrıntılarını gösteren kayıtlar tutmalarını sağlayacaklardır.
4. Taraflar, uygun yollardan ve ülkelerinde geçerli profesyonel ve ticari uygulamaları gözönünde tutarak, Cetvel III'deki maddelerin perakendeciler, hastane tedavisi ve bakım kuruluşları ve bilimsel kuruluşlar tarafından alım ve dağıtımları ile ilgili bilgilerin kolaylıkla elde edilebilir olmasını sağlayacaklardır.
5. Taraflar, Cetvel IV'deki maddeler ile ilgili olarak imalatçıların, ihracatçıların ve ithalatçıların, Taraf olan her devlet tarafından belirlenen şekilde, yapılan, ihraç ve ithal edilen miktarları gösteren kayıtlar hazırlamalarını sağlayacaklardır.
6. Taraflar, 3 nci maddenin 3 nci fıkrası uyarınca bağışık tutulan preparasyonların imalatçıların, muaf preparasyonun yapımında kullanılan her psikotrop maddenin miktarı ve bunlardan bağışık preparasyonun niteliği, toplam miktarı ve ilk dağıtım hakkında kayıt hazırlamalarını sağlayacaklardır.
7. Taraflar, 16 ncı maddede söz konusu raporlar için gerekli olan bu maddede sözü edilen kayıt ve bilgilerin en az 2 sene saklanmalarını sağlayacaklardır.

Madde : 12

Uluslararası Ticaret ile İlgili Hükümler

1. a) Cetvel I veya II'deki maddelerin ihracat veya ithalatına izin veren her Taraf, bir veya daha fazla maddeden meydana gelmiş olmasına bakmaksızın her ihracat veya ithalat için alınması gereken, komisyon tarafından saptanacak bir formüler üzerinde, ayrı bir ihraç veya ithal yetki belgesi isteyecektir.
b) Bu yetki belgesi, cetveldeki maddenin, uluslararası patent olmayan adını veya böyle bir isim yoksa, sıfatını, ihraç veya ithal edilecek miktarını, eza biçimini, ihracatçı ve ithalatçısının ad ve adresini, ve ihracat veya ithalatın yürürlüğe konması gereken süreyi belirtecektir. Madde bir preparasyon şeklinde ihraç veya ithal edilecekse, preparasyonun, varsa adı da ek olarak belirtilecektir. İhraç yetki belgesi ayrıca ithal yetki belgesinin sayısını ve tarihi ve bunu veren makamı da belirtecektir.
c) Bir ihraç yetki belgesi vermeden Taraflar, ithal eden ülke veya bölgenin yetkili makamı tarafından verilen ve bahse konu madde veya maddelerin ithalatının uygun bulunduğunu onaylayan bir ithal yetki belgesi talep edeceklerdir ve böyle yetki belgesi, ihraç yetki belgesi için müracaat eden kişi veya kuruluş tarafından ibraz edilecektir.
d) İhraç yetki belgesinin bir sureti her sevkiyatın beraberinde olacak ve ihraç yetki belgesini çıkaran Hükümet bir suretini ithal eden ülke veya bölgenin Hükümetine gönderecektir.
e) İthal eden ülke veya bölgenin Hükümeti, ithalat işlemi yerine getirildiği zaman, ihraç yetki belgesini, gerçekten ithal edilen miktarı belirten bir onayla, ihraç eden ülke veya bölgenin Hükümetine geri verecektir.
2. a) Taraflar, Cetvel III'teki maddelerin her ihracatı için ihracatçıların, Komisyon tarafından saptanacak bir formüler üzerinde, aşağıdaki bilgileri içeren bir beyannameyi üç nüsha halinde hazırlamalarını isteyecektir :

- (i) İhracatçı ve ithalâtçının ad ve adresi;
 - (ii) Firmalara ait olmayan uluslararası ismi veya böyle bir isim yoksa, cetveldeki maddenin tarifi;
 - (iii) Maddenin ihraç edildiği miktar ve ecza biçimini ve preparasyon şeklinde ise, preparasyonun varsa adı ve
 - (iv) Gönderme tarihi.
- b) İhracatçılar, ülke veya bölgelerinin yetkili makamlarına beyannamenin iki örneğini vereceklerdir. Üçüncü örneği sevk edilecek maddeye ilâştireceklerdir.
- c) Topraklarından Cetvel II'deki bir madde ihraç edilen bir Taraf, mümkün olduğu kadar çabuk, fakat sevkiyat tarihinden sonraki 90 günü aşmayacak şekilde, iadeli taahhütlü olarak, ihracatçıdan alınan beyanın bir örneğini ithal eden ülke veya bölgenin yetkili makamlarına gönderecektir.
- d) Taraflar, sevkiyat alındığında, ithalâtçının sevkiyatla beraber gelen örneği, alınan miktarı ve alınış tarihini belirtecek şekilde gereğince tasdik ettirerek ülkesinin veya bölgesinin yetkili makamlarına iletmesini isteyebilirler.
3. Cetvel I ve II'deki maddeler ile ilgili olarak aşağıdaki ek hükümler uygulanacaktır :
- a) Taraflar, serbest liman ve bölgelerde, daha sıkı tedbirler alabilme hakları baki kalmak kaydıyla, topraklarının diğer kısımlarında uygulanan denetim ve kontrolü uygulayacaklardır.
- b) Sevkiyatların bir posta kutusuna veya ihraç yetki belgesinde belirtilen kişiden başka bir kişinin banka hesabına ihraçları yasaklanacaktır.
- c) Cetvel I'deki maddelerin gümrük antrepolarına gönderme şeklinde ihracatı yasaktır. Cetvel II'deki maddelerin gümrük antrepolarına gönderilerek ihracatı, ithal eden ülkenin Hükümeti, ihraç müsaadesi için müracaat eden kişi veya kuruluşun ibraz ettiği ithal yetki belgesinde, sevkiyatın emtia için gümrük antreposuna konulmak üzere ithal olunduğunu onadığını bildirmediği takdirde yasaktır. Bu durumda, ihraç yetki belgesinde sevkiyatın bu amaçla yapıldığı belirtilecektir. Malın antrepodan her çekilişi, antrepo üzerinde yetkisi olan makamlarca verilecek bir müsaade gerektirecek ve mal yabancı bir ülkeye gidecekse, bu Sözleşme'deki anlamına uygun yeni bir ihracat olarak işlem görecektir.
- d) İhraç yetki belgesi beraberinde olmaksızın bir Taraf topraklarına giren veya çıkan mallar, yetkili makamlar tarafından alıkonacaktır.
- e) Bir Taraf, kendi yetkili makamlarına sevkiyat için ihraç yetki belgesinin bir örneği ibraz edilmediği takdirde, herhangi bir maddenin diğer bir ülkeye sevkiyatının kendi topraklarından geçmesine, sevk edilen emtia taşıdığı ulaşım aracından çıkarılışın veya çıkarılmasının, izin vermeyecektir.
- f) Maddelerin geçmesine izin verilen ülke veya bölgenin yetkili makamları, sevkiyatın beraberindeki ihraç yetki belgesinde belirtilenden başka bir ülkeye saptırılmasını, sevkiyatın geçmekte olduğu ülke veya bölge Hükümeti bu sapmayı onaylamadığı takdirde, önlemek için gerekli tüm tedbirleri alacaktır. Geçiş ülke veya bölgesinin Hükümeti, her yol değiştirme isteğini, geçici ülke veya bölgeden yeni ülke veya bölgeye yapılan bir ihracat olarak kabul edecektir. Yol değişikliği onaylandığı takdirde, geçiş ülke veya bölgesi ve malı ilk önce ihraç etmiş olan ülke veya bölge arasında da 1 nci fıkranın (e) bendi hükümleri uygulanacaktır.
- g) Transit halinde veya gümrük depolarında muhafaza edilen maddeler terkinini değiştirecek herhangi bir işleme tabi tutulamazlar. Ambalajları yetkililerin izni alınmadan değiştirilemez.
- h) Maddelerin bir Tarafın topraklarından geçişi ile ilgili (e)'den (g)'ye kadarki bentler hükümleri, söz konusu mal geçiş ülke veya bölgesine iniş yapmayan uçaklarla yapıldığı durumlarda uygulanmaz. Uçak transit olarak geçilen ülke veya bölgeye iniş yaparsa, bu hükümler durumun gerektirdiği ölçüde uygulanacaktır.
- i) Bu fıkra hükümleri, herhangi bir Tarafın geçiş halindeki maddeler üzerinde kullanabileceği kontrolü sınırlandıran herhangi bir uluslararası anlaşmanın hükümlerini ihlâl etmez.

Madde : 13

İhracat ve İthalatın Yasaklanması ve Sınırlandırılması

1. Bir Taraf Genel Sekreterin aracılığı ile, tüm diğer Taraf'lara, bildiriminde belirttiği, cetvel II, III veya IV'deki bir veya bir kaç maddenin ülkesine veya bölgelerinden birine ithalini yasakladığını bildirebilir. Bu gibi bir bildiri, cetvel II, III veya IV'de gösterildiği şekilde maddenin adını belirtecektir.

2. Bir Taraf 1 nci fıkra uyarınca bir yasaklama bildirimini almışsa, bildirimde belirtilen maddelerden birinin, bildirim gönderen Tarafın ülkesine veya bölgelerinden birine ihraç edilmesini önlemek için tedbirler alacaktır.

3. Önceki fıkraların hükümlerine bakılmaksızın, 1 nci fıkra uyarınca bildirim vermiş olan bir Taraf, söz konusu maddelerin veya bu maddeleri içeren preparasyonların her defasında ayrı verilen özel ithal yetki belgesi ile, belirli miktarlarda ithaline, izin verebilir.

İthal eden ülkenin belgeyi veren makamı, ihraç eden ülke veya bölgenin yetkili makamına, ithalatçı ve ihracatçının ad ve adreslerini gösteren özel ithal belgesinden iki örneği gönderecek, bunun üzerine ihracatçı ülke veya bölgenin yetkili makamı ihracatçının sevkiyat yapmasına izin verebilecektir. İhracatçı ülke veya bölgenin yetkili makamlarınca gereğince onaylanmış ithal müsaadesinin bir örneği mallarla birlikte gönderilecektir.

Madde : 14

Psikotrop Maddelerin, Gemi, Uçak ve Uluslararası Trafikte Çalışan Diğer Kamu Taşıtlarının İkiyardım Çantalarında Taşınması ile İlgili Özel Hükümler

1. Sefer veya yolculuk sırasında, ilkyardım amaçları için veya ivedi olaylar karşısında gerekli olabilecek sınırlı miktardaki, cetvel II, III veya IV'de bulunan maddelerin gemiler, uçaklar veya uluslararası trenler ve otobüsler gibi diğer uluslararası kamu taşıtlarıyla yapılacak uluslararası ulaşımı bu Sözleşmede öngörülen anlamda ihracat, ithalat veya bir ülkeden geçiş sayılmayacaktır.

2. 1 nci fıkrada anılan maddelerin uygunsuz kullanımına veya kanun dışı amaçlara yöneltilmelerine engel olmak için, taşıtların kayıtlı bulunduğu ülke tarafından uygun güvenlik tedbirleri alınacaktır. Komisyon, ilgili uluslararası örgütlere danışarak bu gibi tedbirleri tavsiye edecektir.

3. 1 nci fıkra hükümlerine uygun olarak gemiler, uçaklar veya, uluslararası trenler ve otobüsler gibi diğer uluslararası kamu taşıtlarıyla nakledilen maddeler, yetkili yöresel makamların, bu araçlar içinde, araştırma, denetim ve diğer kontrol işlemlerinde bulunmak hususundaki haklarının saklı olması şartı ile bu araçların kayıtlı bulunduğu ülkenin yasa, tüzük, izin ve ruhsatnamelerine bağlıdır. Bu gibi maddelerin âcıl vakalarda kullanılması, 9 ncu maddenin 1 nci fıkrası hükümlerine aykırı addolunmayacaktır.

Madde : 15

Teftiş

Taraflar, psikotrop madde yapımcıları, ihracatçıları, ithalatçıları ve toptancı ve perakendecileri ve bu gibi maddeleri kullanan tıbbi ve bilimsel kuruluşlar için bir denetim sistemi sürdüreceklendir. Bina ile stok ve kayıtlarının gerekli görüldüğü kadar sık şekilde teftişi için gerekli tedbirleri alacaklardır.

Madde : 16

Taraflarca Verilecek Raporlar

1. Taraflar, Genel Sekretere, Komisyonun görevlerini yapabilmesi için gerekli görerek talep ettiği bilgileri, ve özellikle kendi topraklarında Sözleşmenin uygulaması ile ilgili olarak aşağıdaki bilgileri de kapsayan yıllık bir rapor vereceklerdir.

a) Psikotrop maddelerle ilgili yasa ve kurulların takti önemli değişiklikler, ve

b) Kendi bölgeleri içinde psikotrop maddelerin kötüye kullanılması ve kaçakçılığındaki bellibaşlı gelişmeler.

2. Taraflar, ayrıca, Genel Sekretere 7 nci maddenin (f) bendine, 13 ncü maddede ve 13 ncü maddenin 3 ncü fıkrasında bahsedilen hükümet makamlarının ad ve adreslerini bildireceklerdir. Bu bilgi Genel Sekreter tarafından tüm Taraflara iletilecektir.

3. Taraflar, aşağıdaki nedenlerden dolayı önemli saydıkları herhangi bir psikotrop madde kaçakçılığını veya bu gibi kaçakçılıkta yakalanan maddeleri bildiren bir raporu olaydan sonraki mümkün olan en kısa sürede içinde Genel Sekretere vereceklerdir.

- a) Ortaya çıkan yeni eğilimler;
- b) Söz konusu miktarlar;
- c) Bu maddelerin elde edildikleri kaynakların ayımlanması; veya
- d) Kaçakçılar tarafından kullanılan yöntemler.

Raporun örnekleri 21 nci maddenin (b) bendi uyarınca Taraflara tebliğ edilecektir.

4. Taraflar, Organ'a, Organ tarafından hazırlanan formlara uygun olarak;

a) Cetvel I ve II'deki her madde ile ilgili olarak, her ülke veya bölgede imal edilen, ihraç veya ithal edilen miktarlar ve yapımcılar tarafından elde tutulan stoklar hakkında;

b) Cetvel III ve IV'deki her madde ile ilgili olarak, imal edilen miktarlar ve ihraç ve ithal edilen toplam miktarlar hakkında;

c) Cetvel II ve III'deki her madde ile ilgili olarak, bağımsız preparasyonların yapımında kullanılan miktarlar hakkında; ve

d) Cetvel I'deki maddelerin dışındaki her madde ile ilgili olarak 4 ncü maddenin (b) bendi uyarınca sınırlı amaçlarla kullanılan miktarlar hakkında, yıllık istatistik raporları sunacaklardır.

Bu fıkranın (a) ve (b) bendinde zikredilen yapım miktarları, imal edilen preparasyonların miktarlarını kapsamaz.

5. Herhangi bir Taraf Organ'ın isteği üzerine, Cetvel III ve IV'deki her bir maddenin her ülke veya bölgeye ihraç veya burarlardan ithal edilen miktarlarının sonraki safhaları ile ilgili ek istatistik bilgileri Organ'a verecektir. Söz konusu Taraf, bu fıkra uyarınca vaki bilgi isteğini ve verilen bilgileri Organ'ın gizli tutmasını talep edebilir.

6. Taraflar, 1 nci ve 4 ncü fıkralarda söz konusu bilgileri Komisyon'un veya Organ'ın talep edebileceği şekilde ve tarihlerde sağlayacaktır.

Madde : 17

Komisyonun Görevleri

1. Komisyon, bu Sözleşmenin amaçlarına ve hükümlerinin uygulanmasına yönelik tüm sorunları inceleyebilir ve bunlarla ilgili tavsiyelerde bulunabilir.

2. Komisyon'un 2 nci ve 3 ncü maddelerde öngörülen kararları, Komisyon üyelerinin üçte iki çoğunluğuyla alınacaktır.

Madde : 18

Organın Raporları

1. Organ, çalışmaları ile ilgili olarak, Organ'ın gözlem ve tavsiyeleri ile beraber elindeki istatistik bilgilerin bir incelemesini ve gerektiğinde, eğer varsa Hükümetler tarafından verilen veya Hükümetlerden istenen açıklamanın bir değerlendirmesini kapsayan yıllık raporlar hazırlayacaktır. Organ, gerekli gördüğü kadar ek rapor hazırlayabilir. Raporlar Komisyon aracılığıyla Konseye sunulacaktır; Konsey uygun bulduğu görüşleri sürebilir.

2. Organ'ın raporları Taraflara iletilecek ve bilâhara Genel Sekreter tarafından yayınlanacaktır. Taraflar bunların sınırsız dağıtımına müsaade edeceklerdir.

Madde : 19

Sözleşme Hükümlerinin Uygulanmasını Sağlamak Üzere Organ Tarafından Alınacak Tedbirler

1. a) Organ, hükümetler tarafından Organ'a sunulan veya Birleşmiş Milletler organları tarafından verilen bilgilerin incelenmesi sonucunda, bir ülke veya bölgenin bu Sözleşme hükümlerini uygulamaması nedeniyle Sözleşmenin amaçlarının ciddi bir şekilde tehlikeye düştüğünü göreceksin olursa, söz konusu ülke veya bölge hükümetinden açıklama istemek hakkına sahip olacaktır. Organ, Tarafların, Konseyin ve Komisyonun dikkatini aşağıda (c) bendinde zikredilen soruna çekmek hakkı saklı olmak kaydıyla Organ, bu bent uyarınca ortaya çıkan bilgi istemini veya bir hükümet tarafından verilen açıklamayı gizli tutacaktır.

b) Organ (a) bendi uyarınca harekete geçtikten sonra, gerekliliğine inanırsa, ilgili hükümetin bu Sözleşme hükümlerinin uygulanması için bu durumda gerekli görülen tedbirleri alması için çağrıda bulunabilir.

c) Organ, ilgili hükümetin (a) bendi uyarınca talep edilen yeterli açıklamayı yapmadığına inanırsa veya (b) bendi uyarınca talep edilen tedbirleri almadığını görürse, bu soruna Tarafların, Konseyin ve Komisyonun dikkatini çekebilir.

2. Organ, 1 (c) bendine uygun olarak bir soruna Tarafların, Konseyin ve Komisyonun dikkatini çekerken, böyle bir hareketin gerekli olduğuna inanırsa, ya belirli bir süre için ya da ülke veya bölgedeki durumdan tatmin oluncaya kadar, Tarafların ilgili ülkeden veya ülkeye belirli psikotrop maddelerin ihracatını, ithalatını veya her ikisini de durdurmalarını tavsiye edebilir. İlgili Devlet sorunu Konseyin önüne getirebilir.

3. Organ, bu madde hükümleri uyarınca işleme konulan herhangi bir sorunla ilgili bir rapora yayınlama ve Konseye iletme hakkını haiz olacaktır: Konsey, yayınlanan raporu Taraflara ulaştıracaktır. Eğer Kurul raporda bu maddeye göre alınmış bir kararı veya konuyla ilgili herhangi bir bilgiyi yayınlarsa, ilgili Hükümetin istemi üzerine bu Hükümetin görüşlerini de ayrı raporda yayınlayacaktır.

4. Herhangi bir sorunda Organın bu madde uyarınca yayınlanan bir kararı oybirliği ile alınmamışsa, azınlığın görüşleri de belirtilecektir.

5. Herhangi bir Devlet, kendisini doğrudan doğruya ilgilendiren bir sorun bu madde uyarınca Organın bir toplantısında görüşülürken, bu toplantıda temsil edilmeye çağırılacaktır.

6. Organın bu madde uyarınca alınan kararları, Organın tüm üye sayısının üçte iki çoğunluğu ile olacaktır.

7. Herhangi bir Tarafça, 2. maddenin 7. fıkrası uyarınca alınan bir karar sonucu, bu sözleşmenin amaçlarının ciddi olarak tehlikeye düştüğünü Organın gözlediği durumlarda da yukarıdaki fıkraların hükümleri uygulanacaktır.

Madde : 20

Psikotrop Maddelerin Kötüye Kullanılmasına Karşı Alınacak Tedbirler

1. Taraflar, psikotrop maddelerin kötüye kullanılmasını önleyebilecek ve ilgili kişilerin, erken teşhis, tedavi, eğitim, tedavi sonrası bakım; readaptasyon ve toplumla yeniden kaynaşmalarını sağlayacak bütün tedbirleri alacaklar ve bu amaca yönelik çabalarında eşgüdüm sağlayacaklardır.

2. Taraflar, olanaklar ölçüsünde, psikotrop maddeleri kötüye kullanan kişilerin tedavisi, tedavi sonrası bakımı, readaptasyonu ve toplumla yeniden kaynaşmalarını sağlamak için personel yetiştirilmesini geliştireceklerdir.

3. Taraflar, meslek uygulamasında ihtiyaç duyan kişilere, psikotrop maddelerin kötüye kullanılmasının ve önlenmesinin ortaya çıkardığı sorunlara ilişkin bilgi edinmeleri için yardım edecekler ve bu maddelerin kötüye kullanılmasının geniş ölçüde yayılmasından endişe duyulduğu hallerde bu bilgileri kamu oyu na da duyuracaklardır.

Madde : 21

Kaçakçılıkla Mücadele

Taraflar, anayasal, yasal ve yönetsel sistemlerini gözönünde bulundurarak:

a) Kaçakçılığa karşı, ulusal ölçüde önleyici tedbirlerin ve karşı koyma çabalarının koordinasyonunu sağlayacaklardır; bu amaçla, koordinasyonu yürütme ile görevli uygun bir kuruluşun Taraflarca saptanması da yararlı olabilecektir;

b) Kaçakçılığa karşı koymada birbirlerine karşılıklı yardımda bulunacaklar ve özellikle, diplomatik yollardan veya bu amaçla Taraflarca belirlenecek yetkili makamlar aracılığıyla, diğer ilgili Taraflara derhal, bir kaçakçılık veya yakalama olayı ile ilgili olarak 16. madde uyarınca Genel Sekretere gönderilen herhangi bir raporun örneğini vereceklerdir;

c) Kaçakçılığa düzenli bir biçimde karşı koyabilmek üzere kendi aralarında ve üyesi buldukları yetkili uluslararası örgütlerle sıkı bir işbirliğinde bulunacaklardır;

d) İlgili kuruluşlara ait uluslararası işbirliğinin süratle gerçekleştirilmesini sağlayacaktır.

e) Ciddi bir davanın izlenmesinde ülkeler arasında hukukî belge alışverişi yapıldığı takdirde, bu belgelerin, Taraflarca belirlenecek mahkemelere süratle erişmesini sağlayacaklardır; bu hüküm, Tarafların hukuki belgelerin diplomatik yoldan gönderilmelerini isteme haklarını haleldar etmez.

Madde : 22

Cezai Hükümler

1. a) Kendi anayasal sınırlamaları ile bağlı kalmak kaydıyla, her Taraf, bu Sözleşmeye göre mevcut yükümlülükleri uyarınca kabul edilen bir yasa veya kurala aykırı herhangi bir fiil bilerek işlendiği zaman cezayı gerektiren bir suç olarak kabul edecek ve ciddi suçlara uygun bir cezaya, özellikle hapis ve özgürlükten mahrumiyet cezalarına çarptırılmalarını sağlayacaktır.

b) Yukarıdaki alt paragrafa rağmen psikotrop maddeleri kötüye kullananlar bu tür suçlar işlediklerinde, Taraflar mahkûmiyet veya cezaya bir alternatif olarak veya cezaya ek olarak bu kötüye kullananların tedavisi, eğitimi, tedavi sonrası bakımı, rehabilitasyonu ve 20 nci maddenin 1 nci paragrafı uyarınca topluma yeniden kaynaşmaları için gerekli tedbirleri alabilirler.

2. Bir Tarafın anayasal sınırlamaları, hukuk sistemi ve ulusal yasalarına tâbi olmak kaydıyla;

a) (i) 1. Fıkraya göre suç olarak tanımlanan bir dizi birbirleriyle ilgili fiiller değişik ülkelerde yapılmışsa, bunların her biri kendi başına bir suç addedilecektir;

(ii) Söz konusu suçlardan herhangi birine kasten katılmak, suç işlemek amacıyla birleşmek veya anlaşmak veya suç işlemeye girişmek ve bu maddede söz konusu suçlarla ilgili olarak kasten yapılan hazırlık çalışmaları ile parasal işlemler, 1 nci fıkrada öngörülen cezaları gerektiren birer suç teşkil edecektir;

(iii) Bu suçlar için yabancı ülkelerde hükmolunan mahkûmiyet kararları, sabika teşkili amacıyla gözönüne alınacaktır; ve

(iv) Yukarıda sözü edilen ağır suçlar, bunları işleyenler vatandaş veya yabancı olsun, suçun ülkesi üzerinden işlendiği tarafça, veya iade isteminin vaki olduğu Tarafın mevzuatı gereğince suçlunun geri verilmesi kabul edilemiyorsa ve söz konusu suçlu önceden kovuşturulmamış ve yargılanmamışsa, suçlunun toprakları üzerinde bulunduğu Tarafça kovuşturulacaktır.

b) 1 nci fıkra ve 2 nci fıkranın (a) (ii) bendinde söz konusu suçların, Taraflar arasında imzalanmış veya imzalanacak olan suçluların geri verilmesi anlaşması hükümlerine göre geri vermeyi gerektiren bir olay sayılması ve suçluların geri verilmesini bir anlaşmaya veya mütekabiliyete bağlamayan Tarafların kendi aralarında geri verme durumu olarak kabul olunması arzu edilmektedir; şu kadar ki, geri verme, kendisine geri verme istemi yapılan Tarafın mevzuatı uyarınca uygulanacak, ve sözü geçen Taraf yetkili makamları suçlu yeter derecede ağır saymadıkları takdirde, suçlunun tutuklanmasını veya geri verilmesini ret hakkına sahip olacaklardır.

3. 1 ve 2 nci fıkralarda sözü geçen suçlardan herhangi birinin işlenmesinde kullanılan veya kullanılmasi düşünölen herhangi bir psikotrop madde veya diğer madde, ve her türlü malzeme, zapt ve müsadereye tabi olacaktır.

4. Bu madde hükümleri, yetki konusunda, ilgili Tarafın ulusal yasaları hükümlerine tabi olacaktır.

5. Bu maddenin hiçbir hükmü, sözkonusu suçların bir Tarafın ulusal yasalarına uygun olarak tanımlanması, yangılanması ve cezalandırılması gerektiği ilkesine aykırı olmayacaktır.

Madde : 23

Bu Sözleşmenin Gerektirdiđinden Daha Sıkı

Kontrol Tedbirlerinin Uygulanması

Taraflar kamu sağlığı ve güvenliğinin korunması amacıyla gerekli gördüklerinde bu Sözleşmede öngö-
rölenen daha sıkı veya şiddetli kontrol tedbirleri kabul edebilirler.

Madde : 24

Uluslararası Organların Sözleşme Hükümlerini

Uygularken Yaptıkları Masraflar

Komisyonun ve Organın bu Sözleşme uyarınca kendi görevlerini yerine getirirken, yaptıkları masraf-
lar, Genel Kurul tarafından alınacak kararla Birleşmiş Milletler tarafından karşılanacaktır. Birleşmiş Millet-
lere üye olmayan Taraflar, bu masraflara Genel Kurulun uygun bulduğu ve bu Tarafların, Hükümetleri ile
müzakereden sonra zaman zaman belirlediği miktarlar da katkıda bulunacaklardır.

Madde : 25

Giriş, İmza, Onay ve Katılma Usulü

1. Birleşmiş Milletler üyeleri, Birleşmiş Milletlere üye olmayıp Birleşmiş Milletlerin bir İhtisas Kurulu-
şunun veya Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı'nın üyesi olan Devletler veya Uluslararası Adalet Divanı Tü-
züğüne Taraf olanlar, ve Konsey tarafından davet olunan herhangi bir diğer Devlet, bu Sözleşmeyi :

- a) İmzalayarak; veya
- b) Onaya bağlı olmak üzere imzalandıktan sonra onaylayarak; veya
- c) Katılarak,
Taraf olabilir.

2. Sözleşme, 1 Ocak 1972 tarihine kadar, o gün de dahil olmak üzere, imzaya açık olacaktır. Bu tarihten
sonra katılmaya açık kalacaktır.

3. Onay veya katılma belgeleri Genel Sekretere tevdi olunacaktır.

Madde : 26

Yürürlüğe Giriş

1. Sözleşme, 25 nci maddenin 1 nci fıkrasında sözü geçen Devletlerden kırk devlet tarafından onay kay-
dı olmaksızın imzalandıktan veya onay veya katılma belgelerini tevdiinden sonraki doksanıncı gün yürürlü-
ğe girecektir.

2. Bir evvelki fıkrada sözü geçen son imza veya tevdi olayından sonra ihtirazi kayıtsız, imzalayan veya
onay veya katılma belgesi tevdi eden herhangi bir diğer Devlet için Sözleşme, imza veya onay veya katılma
belgesinin tevdi tarihini izleyen doksanıncı gün yürürlüğe girecektir.

Madde : 27

Ülkelere Göre Uygulama

Sözleşme, herhangi bir Tarafın veya ilgili ülkenin anayasası veya örf ve âdeti gereğince böyle bir ülkenin ön onayının alınmasının gerekli olduğu durumlar dışında herhangi bir Tarafın uluslararası alanda anavatanı dışındaki temsil ettiği bütün ülkelerde uygulanacaktır. Bu takdirde, sözkonusu Taraf, en kısa zamanda ülkenin gerekli onayını elde etmeye çaba gösterecek ve bu onayı elde ettiğinde bunu Genel Sekretere bildirecektir. Sözleşme, tebliğin Genel Sekreter tarafından alınması tarihinden itibaren, tebliğ belgesinde gösterilen ülke veya topraklarda uygulanacaktır. Anavatan dışı arazinin önceden onayının alınmasının gerekli olmadığı durumlarda, ilgili Taraf imza, onay veya katılma sırasında bu Sözleşmenin hangi anavatan dışı bölge veya topraklarda uygulanacağını beyan edecektir.

Madde : 28

Bu Sözleşme Amaçları İçin Bölgeler

1. Herhangi bir Taraf, Genel Sekretere, bu Sözleşmenin amaçları yararına, topraklarının iki veya daha fazla bölgelere bölündüğünü, veya iki veya daha fazla sayıdaki bölgelerinin bir tek bölge olarak birleştirildiğini bildirebilir.
2. İki veya daha fazla sayıda Taraf, Genel Sekretere, aralarında kurulan bir gümrük birliği sonucunda, sözkonusu Tarafların bu Sözleşmenin amaçları yararına tek bir bölge olduğunu bildirebilirler.
3. 1 nci veya 2 nci fıkra uyarınca yapılan herhangi bir bildirim, bu bildirim yapıldığı yılı izleyen yılın 1 Ocak tarihinde yürürlüğe girecektir.

Madde : 29

Fesih İhbarı

1. Bu Sözleşmenin yürürlüğe giriş tarihinden başlayarak iki yıllık bir süre sonunda, Taraflardan herhangi biri, kendi adına veya uluslararası alanda temsil ettiği ve 27 nci madde uyarınca vermiş olduğu onayı geri alan bir ülke adına, Genel Sekretere bu hususta bir belge tevdi ederek Sözleşmeyi feshedebilir.
2. Genel Sekreter fesih ihbarını 1 Temmuzdan önce veya o tarihte alırsa, bu ihbar, gelecek yılın 1 Ocak tarihinde geçerli olacaktır; fesih ihbarı 1 Temmuzdan sonra alındığı takdirde, gelecek yılın 1 Temmuzundan önce veya o tarihte alınmış gibi hüküm ifade edecektir.
3. 1 nci ve 2 nci fıkra hükümlerine uygun olarak tebliğ edilen fesih ihbarları dolayısıyla, Sözleşmenin yürürlüğe girmesi için 26 ncı maddenin 1 ncü fıkrasında öngörülen şartlar sağlanamaz olursa Sözleşme sona erecektir.

Madde : 30

Değişiklikler

1. Herhangi bir Taraf, bu Sözleşmeyi değiştirme önerisinde bulunabilir. Sözkonusu tadil önerisinin metni ve bunu gerektiren nedenler Genel Sekretere tebliği olunacaktır. Genel Sekreter de bunu Taraflara ve Konseye ulaştıracaktır. Konsey,
 - a) Önerilen değişikliğin incelenmesi amacıyla Birleşmiş Milletler Yasasınının 62 ncı maddesinin 4 ncü fıkrası uyarınca bir Konferans toplamaya veya
 - b) Taraflara, önerilen değişikliği kabul edip etmediklerini sormaya ve onlardan, gerektiğinde, sözkonusu öneri üzerindeki görüşlerinin Konseye sunulmasını istemeyeKarar verebilir.
2. 1 nci fıkranın (b) bendine uygun olarak Taraflara dağıtılan bir değişiklik önerisi tebliğinden itibaren onsekiz ay içinde hiçbir Tarafça reddolunmuşsa, sözkonusu değişiklik derhal yürürlüğe girecektir. Ancak, öneriyi Taraflardan biri reddederse, Konsey Tarafların görüşleri ışığında sözkonusu değişikliği incelemekle görevli bir Konferans toplanmasının uygun olup olmayacağına karar verebilir.

Madde : 31

Anlaşmazlıklar

1. Bu Sözleşmenin yorumu veya uygulanmasında iki veya daha çok Taraf arasındaki anlaşmazlığın, görüşme, soruşturma, arabuluculuk, uzlaştırma, hakemlik ve bölgesel kuruluşlara başvurma yollarıyla veya yargı yoluyla yahut bizzat seçecekleri başkaca barışçı araçlarla çözümlenmesi için Taraflar birbirlerine danışacaklardır.

2. 1 nci fıkrada öngörülen araçlarla çözümlenemeyen bu gibi bir anlaşmazlık, anlaşmazlığa Taraf olanlardan herhangi birinin istemi üzerine karar için Uluslararası Adalet Divanına havale edilecektir.

Madde : 32

İhtirazi Kayıtlar

1. Bu maddenin 2, 3 ve 4 ncü fıkralarına uygun olarak getirilen, ihtirazi kayıtlardan başka herhangi bir ihtirazi kayda müsaade olunmayacaktır.

2. Her Devlet, imza, onay veya katılma sırasında bu Sözleşmenin aşağıdaki hükümleri ile ilgili olarak ihtirazi kayıtlar koyabilir;

- a) 19 ncu madde, 1 ve 2 nci fıkralar;
- b) 27 nci madde; ve
- c) 31 nci madde.

3. Sözleşmeye Taraf olmayı arzu eden, fakat bu maddenin 2 ve 4 ncü fıkralarında sayılanlardan başka ihtirazi kayıtlar konulmasına müsaade edilmesini isteyen her Devlet bu dileğinden Genel Sekretere bilgi verebilir. Söz konusu ihtirazi kaydın Genel Sekretere tebliğ edildiği tarihi izleyen oniki ayın bitiminden önce, bu Sözleşmeyi imzalamış, onaylamış veya ona katılmış olan Devletlerin üçte biri, söz konusu sürenin bitiminde bu ihtirazi kayda itiraz etmedikleri takdirde, bu ihtirazi kayıt kabul edilmiş sayılacaktır; şu kadar ki, söz konusu ihtirazi kayda itiraz edecek Devletler, kaydı koyan Devlete karşı bu Sözleşmeden doğan ve ihtirazi kayda ait bulunan herhangi bir hukukî yükümlülük altına girmeyeceklerdir.

4. Toprakları üzerinde, Cetvel I'dekiler arasında olan psikotrop maddeler ihtiva eden ve bazı küçük, belirli gruplar tarafından geleneksel, büyüsel ve dinsel törenlerde kullanılan, bitkilerin yabani olarak yetiştiği bir Devlet, imza, onay veya katılma sırasında, uluslararası ticarete ilişkin hükümler dışındaki 7 nci madde hükümlerine dayanarak, bu bitkilerle ilgili olarak ihtirazi kayıtlar dermeyan edebilir.

5. İhtirazi kayıt dermeyan eden bir Devlet, her zaman, yazılı ihbar yolu ile ihtirazi kayıtlarının hepsini veya bir kısmını geri alabilir.

Madde : 33

Tebliğat

Genel Sekreter, 25 nci maddenin 1 nci fıkrasında anılan bütün Devletlere, aşağıdaki hususları tebliğ edecektir :

- a) 25 nci madde uyarınca yapılan imza, onay ve katılmalar;
- b) 26 nci madde uyarınca bu Sözleşmenin yürürlüğe gireceği tarih;
- c) 29 ncu madde uyarınca yapılan fesih ihbarları; ve
- d) 27, 28, 30 ve 32 nci maddeler uyarınca yapılacak demeçler ve bildirimler.

Gereğine uygun olarak yetkilendirilmiş, imzaları aşağıda bulunan temsilciler, kendi Hükümetleri adına, işbu Sözleşmeyi imzalamışlardır.

Her biri eşit derecede geçerli olmak üzere Çince, İngilizce, Fransızca, Rusça ve İspanyolca birer örnek

halinde 21 Şubat bindokuzyüzyetmişbir günü Viyana'da düzenlenmiştir. Sözleşme Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine tevdi edilecektir. Genel Sekreter, Sözleşmenin onaylı gerçek örneklerini Birleşmiş Milletlerin tüm tiyelerine ve 25 nci maddenin 1 nci fıkrasında sözü geçen diğer Devletlere iletacaktır.

CETVELLERDE YER ALAN MADDELERİN LİSTELERİ +/- CETVEL I'DE YER ALAN MADDELERİN LİSTESİ

Uluslararası Patent - olmayan adı	Diğer patent - olmayan veya genel adı	Kimya Adı
1.	DET	N,N-dietiltraiptamin
2.	DMHP	3-(1,2-dimetilheptil) 1-hidroksi-7, 8, 9, 10-tetrahidro-6, 6, 9-trimetil - 6H - dibenze [b,d] piran
3. (+) - LİSERJİD	LSD, LSD - 25	(+) - N, N - dietillisergamid (d - liserjik asit dietilamid)
4.	DMT	N, N - dimetiltriptamin
5.	Meskalin	Trimetoksi - 3, 4, 5A fennetilamin
6.	Paraheksil	3 - heksil - 1 - hidroksi - 7, 8, 9, 10 - tetrahidro - 6, 6, 9 - trimetil - 6H dibenz [b, d] piran
7.	Psilosin, Psilotin	3 - (2 - dimetilamino etil) - 4 - hidroksi indol
8. PSİLOSİBİN		3 - (2 - dimetilamino etil) indol - 4 - ye - dihidrojenfosfat
9.	STP, DOM	2 - amino - 1 - (2,5 - dimetoksi - 4 metil) fenilpropan
10.	Tetrahidrokarabineller ve bütün izomerleri	1 - hidroksi - 3 - petil - 6a, 7, 10, 10a tetrahidro - 6,6, 9 - trimetil - 6H - dibenzo [b, d] piran

—+/ Sol sütunda büyük harfle yer alan adlar Uluslararası Patent - Olmayan Adı (+) LİSERJİD dışında öteki patent - olmayan veya genel adlar, henüz bir uluslararası patent olmayan ad önerilmemiş olduğu hallerde gösterilmiştir.

CETVEL II'DE YER ALAN MADDELER LİSTESİ

Uluslararası Patent - olmayan adı	Diğer patent - olmayan veya genel adı	Kimya Adı
1. AMFETAMİN		(+) - 2 - amino 1 - fenil propan
2. DEKSAMFETAMİN		(+) - 2 - amino 1 - fenil propan
3. METAMFETAMİN		(+) - 2 - metilamino - 1 fenil propan
4. METİLFENİDAT		2 - fenil - 2 - 2 - pipenidil asetik asid, metil ester
5. FENSİKLİDİN		1 - (1 - fenil sikloheksil) piperidin
6. FENMETRAZİN		3 - metil - 2 fenil morfolin

CETVEL III'DE YER ALAN MADDELER LİSTESİ

Uluslararası Patent - olmayan adı	Diğer patent - olmayan veya genel adı	Kimya Adı
1. AMOBARBİTAL		5 - etil - 5 - (3 - metilbutil) barbitürük asid
2. SİKLOBARBİTAL		5 - (1 - sikloheksen - 1 yl) - 5 - etil barbitürük asid
3. GIUTEMİD		2 - etil - 2 fenil glutarimid
4. FENOBARBİTAL		5 - etil - 5 - (metilbutil) barbitürük asid
5. SEKOBARBİTAL		5 - allil - 5 - (1 - metilbutil) barbitürük asid

CETVEL IV'DE YER ALAN MADDELER LİSTESİ

1. AMFEPRAMON		2 - (dietilamino) propiafenan
2. BARBİTAL		5, 5 - dietil barbitürük asid
3.	Etklorvinol	etil - 2 - klorviniletinil karbinol
4. ETİNAMAT		1 - etinilsiklohexanol karborat
5. MEPROBAMAT		2 - metil - 2 - propil - 1, 3 - propanediol dikarbonat
6. METAKUALON		2 - metil - 3 - 0 - tolil - 4 (3H) kinazolinon
7. METİLFENOBAR- BİTAL		5 - etil - 1 - metil 5 - fenil barbitürük asid
8. METİPRİLON		3, 3 - dietil - 5 metil - 2, 4 - piperidindion
9. FENOBARBİTAL		5 - etil 5 - fenil barbitürük asid
10. PİPRADROL		1, 1 - difenil - 1 - (2 - piperidil) metanol
11. SPA		(-) - 1 - dimetilamino - 1, 2 - difenil etan

MİLLİ GÜVENLİK KONSEYİ S. Sayısı : 31

Tedhişçiliğin Önlenmesine Dair Avrupa Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı. (1/19)

TC

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar Tetkik

Dairesi Başkanlığı

Sayı : 112 - 531/06882

17 . 10 . 1980

Konu : Kanun tasarıları.

MİLLİ GÜVENLİK KONSEYİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 30.9.1980 tarihli ve 101-603/06639. sayılı yazınız.

Ekli listede konuları ve eski Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuş tarih ve sayıları belirtilen Kanun tasarıları Bakanlar Kurulunca benimsenmiştir.

Konseyin onayına sunulmak üzere anılan Kanun tasarılarının işleme konulmasını arz ederim.

Bülend ULUSU

Başbakan

17.10.1980 Tarihli ve 112 - 531/06882 Sayılı Yazının Ekli.

L İ S T E

K O N U S U

Tarihi

Sayısı

K O N U S U	Tarihi	Sayısı
Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümetleri Arasında Kuzey Atlantik Anlaşmasının II. ve III. Maddelerine Uygun olarak Savunma ve Ekonomik Alanında İşbirliğinde Bulunmasına Dair Anlaşma ile Bunlarla İlgili Tamamlayıcı Anlaşmaların ve Uygulama Anlaşmalarının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı. Tedhişçiliğin Önlenmesine Dair Avrupa Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı.	24 . 4 . 1980	101-554/02065
Nafaka Yükümlülüğü Konusundaki Kararların Tanınmasına ve Tenfizine İlişkin Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı.	2 . 11 . 1978	101-327/08695
Nafaka Yükümlülüğüne Uygulanacak Kanuna Dair Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Tasarısı.	26 . 6 . 1979	101-426/03512
Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İspanya Devleti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Tasarısı.	26 . 6 . 1979	101-123/03512
Uydular Aracılığı ile Deniz Haberleşmesi Uluslararası Teşkilatı (INMARSAT) Sözleşmesi ve İşletme Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı.	23 . 7 . 1979	101-444/04949
16 Şubat 1976 Tarihinde Barselona'da İmzalanan Akdeniz'in Kirlenmeye Karşı Korunmasına Ait Sözleşme ile İki Protokol ve Eklerinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı.	15 . 1 . 1980	112-348/01025
	13 . 2 . 1979	101-393/10678

K O N U S U	Tarîhi	Sayısı
Uluslararası Bir Aile Cüzdanı İhdasına İlişkin Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı.	5 . 6 . 1979	101-425/03512
Vasiyet Tasarruflarının Biçimine İlişkin Kanun Çatışmaları Konusunda Sözleşmeye Katılmamızın Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı.	17 . 8 . 1978	101-79 / 07276
Dünya Kültürel ve Doğal Mirasının Korunmasına Dair Sözleşmeye Türkiye Cumhuriyetinin Katılmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı.	15 . 1 . 1980	101-521/08255
Çocukların ve Gençlerin Sanayide İşe Elverişlilikleri Yönünden Sağlık Muayenesine Tabi Tutulmaları Hakkında 77 Sayılı Milletlerarası Çalışma Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı.	7 . 11 . 1977	101-87 / 07166
1971 Psicotrop Maddeleri Sözleşmesine Katılmamızın Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı.	31 . 12 . 1979	101-511/08092
Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sierra Leone Cumhuriyeti Hükümeti Arasında 14 Ağustos 1979 Tarihinde Ankara'da İmzalanan Kültür Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı.	6 . 2 . 1980	101-526/01290
Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijerya Federal Cumhuriyeti Federal Askeri Hükümeti Arasında Kültür Anlaşmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı.	22 . 5 . 1980	101-561/04193
Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Malezya Hükümeti Arasında 13 Şubat 1977 Tarihinde Ankara'da İmzalanan Kültür Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı.	6 . 2 . 1980	101-525/01291

GENEL GEREKÇE

«Tedhişçiliğin Önlenmesine Dair Avrupa Sözleşmesi»; uluslararası şiddet eylemlerinin yaygınlaşması karşısında, bu kabil suçların siyasi suç mahiyetinde telakki edilmemesi için; yürürlükte bulunan iade sözleşmeleri ile suçluların iadesine dair Avrupa Sözleşmesinin 3/1 nci maddesinde de kayıtlı olduğu üzere siyasi suçlarda iade talebinin isaf olunmadığı, bu nedenle Uluslararası Sözleşmelerde terörizm suçlularının iadesi konusunda mevcut boşluğu doldurmak gayesiyle ve «aut dedere aut judicare» prensibine dayanmak suretiyle bir kısım suçların siyasi suç mahiyetinde telakki edilemeyeceğini, siyasi muhteva vesâiklerine rağmen diğer birtakım vahim suçların da adi suç mahiyetinde telakki edilebileceklerini hükme bağlayarak bu gibi suç faillerinin kovuşturulması ve cezalandırılması açısından suçlunun iade edilmesinin önemli bir tedbir olduğu fikrine dayanarak, Sözleşmeye taraf Avrupa Konseyine üye Devletler arasında işbirliğini öngörmektedir.

MADDELERİN GEREKÇELERİ

Otomatik sistemi getiren 1 nci maddenin a, b, c, d, e, paragraflarında sayılan suçlar ile (f) paragrafında bu suçları işlemeye teşebbüs eden veya böyle bir suçu işleyen veya buna teşebbüs edenlerin fiillerine iştirak edenlerin suçlarının Âkit üye Devletler arasında iade maksadıyla siyasi suç veya böyle bir suça murtabit suç veya siyasi saiklerle işlenmiş bir suç sayılmayacağını kabul etmektedir.

Bu hüküm, daha önce jenosid, harp suçları gibi suçlarda tatbik olunan bir usulün, sadece iade hususunda değil, fakat siyasi suç konusunda genellikle kabul edilen bir tarifin bulunmayışına bağlı zorlukları da bertaraf etmeye müsait bulunduğu düşüncesiyle getirilmiş bulunmaktadır.

Sözleşmeye göre bu suçlar şunlardır :

a) 16 Aralık 1970 tarihinde Lâ Haye'de imzalanan uçakların kanun dışı yollarla ele geçirilmesinin önlenmesine ilişkin Sözleşmenin kapsamına giren suçlar;

b) 23 Eylül 1971 tarihinde Montreal'de imzalanan sivil havacılığın güvenliğe karşı kanun dışı eylemlerin önlenmesine ilişkin Sözleşmenin kapsamına giren suçlar;

c) Diplomatik ajanlar dahil olmak üzere uluslararası bir himayeye tabi olan şahısların hayat, fiziki bütünlüğü veya hürriyetine bir saldırıyı kapsayan vahim suçlar;

d) Adam kaldırma, rehin alma veya gayri kanuni hürriyeti tahdit eden suçlar;

e) Şahısların hayatı için tehlike teşkil ettiği ölçüde bomba, elbombası, roket, otomatik ateşli silah veya bombalı mektup veya koli kullanmak suretiyle işlenen suçlar;

Sözleşmenin ihtiyari sistemi getiren 2 nci maddesinde ise yukarıda sayılan suçlar dışında kalan şahısların hayatı, fiziki bütünlüğü veya hürriyeti veya şahıslar için toplu bir tehlike teşkil ettiği takdirde mülkiyet aleyhine işlenen bir fiili kapsayan vahim bir suçu listilzam eden ciddi nitelikte bir suçu Âkit Devletler arasında iade maksadıyla siyasi bir suç veya böyle bir suça murtabit suç veya siyasi saiklerle işlenmiş bir suç sayılabileceği ve bu konuda Âkit Devletlerin yukarıdaki ölçüler içerisinde takdir hakları kabul olunmaktadır.

Sözleşmenin 3 ve 4 ncu maddeleri Âkit Devletler arasında yürürlükte bulunan iade sözleşmelerini bu sözleşmenin taraflar arasında uygulanmasını sağlayacak biçimde değiştirmektedir.

Beşinci madde suçluların iadesine dair Avrupa Sözleşmesindeki hüküm biçiminde iltica hakkını teminat altına almaktadır.

Sözleşme 6 ve 7 nci maddeleriyle «Aut dedere aut judicare» prensibine uygun olarak, iade talebinin yerine getirilmemesi halinde 1 nci maddede zikredilen suçlar dolayısıyla kazai yetkinin teşmilini mümkün kılacak tedbirlerin alınmasını öngörmekte ve millî hukuka tevfikan uygulanan ceza yargı yetkisini de mahfuz tutmaktadır.

Sekizinci madde, Sözleşme kapsamına giren bütün suçlarla ilgili cezai takipler dolayısıyla Âkit Devletler arasında mümkün olan en geniş adli yardımın yapılmasına ilişkin yükümlülüğü ihtiva etmekte ve adli yardım talebinin, terörist nitelikteki fiille atfedilen siyasi unsur dolayısıyla ve sadece bu yönden reddolunamayacağı hükmünü getirmektedir.

Sözleşmenin 9 ncu maddesi; Avrupa Konseyi suç Sorunları Komitesinin uygulamayı takip edeceğini ve uygulamadan doğabilecek ihtilafları dostluk çerçevesinde halledilmesini kolaylaştırmasını öngörmektedir.

Sözleşmenin 10 ncu maddesi, Sözleşmenin yorumlanması veya uygulanmasından Âkit Devletler arasında ortaya çıkacak ve 9 ncu maddenin 2 nci paragrafına tevfikan halledilemeyen ihtilafların taraflardan birinin talebi üzerine tahkim yolu ile halledileceği, ayrıca Hakem Mahkemesinin vereceği kararın kesin olacağı hükmünü getirmektedir.

Sözleşmenin 11 nci, maddesi, Avrupa Konseyine üye Devletler arasındaki itimat havasının, başka ahvalde çok geniş kapsamda telakki olunabilecek yükümlülüklerin kabul edilmesini sağlayacağı, terörizm bir dünya sorunu ise de bu nedenle Sözleşme Âkitlerinin Konsey üyeleri ile sınırlı olması fikrinden hareketle kapalı sözleşme ilkesini benimsemekte ve onay, kabul veya tasvip belgelerinin tevdi, yürürlük gibi hususları düzenlemektedir.

Sözleşmenin 12 nci maddesi, Âkit Devletlerin Sözleşmenin uygulanacağı ülke ve ülkeleri tayin, sözleşmeyi ilişkilendiren sorumlu buldukları ve namlarına hareket etmeye mezun buldukları ülkelere teşmil etmeleri, bu beyanlarını geri almaları ve yürürlük ile ilgili hususları kapsamaktadır.

Sözleşme, 13 ncu maddesi ile bir Âkit Devletin Anayasal düzeni veya kanuni mevzuatı yönünden birinci maddede belirlenen mecburiyetleri kabulde zorluklarla karşılaşabileceği düşüncesi ile Âkit Devletlerin Sözleşmeye rezerv koyma imkânını getirmektedir.

Buna göre 1 nci madde ile ilgili olarak suçun :

a) Şahısların hayatı, fiziki bütünlüğü veya hürriyetleri için toplu bir tehlike yaratması veya,

b) İşlenmesine âmil olan saikle ilişkisi bulunmayan şahısları etikilemesi veya,

c) Zalimane veya hırcın usullerin kullanılmış olması,

Hallerinde bu hususlar dahil, vahim yönlerini suçun değerlendirilişinde gözönüne almak kaydıyla Âkit Devletler, 1 nci maddede yazılı suçların siyasi veya böyle bir suçla murtabit veya siyasi saikle işlenmiş olduğu kabul etmeleri halinde iade talebini reddetme haklarını mahfuz tutabileceklerdir.

Bundan başka dermeyan edilen rezervin her zaman tamamen veya kısmen geri alınabileceği fakat kısmi olması halinde ve bu ölçü dışında, rezerv koyan Âkit Devletin Sözleşmenin 1 nci maddesinin tatbik edilmesini başka bir Âkit Devletten talep edemeyeceği hususları da gene 13 ncü maddede düzenlenmiş bulunmaktadır.

Sözleşmenin 14 ncü maddesinde Âkit Devletlerin Sözleşmeyi kendi bakımlarından feshedebilmeleri, 15 nci maddesinde ise Avrupa Konseyinden çekilen veya üyeliği kalkan Âkit Devletler bakımından Sözleşmenin hüküm ifade etmemesi hususları düzenlenmektedir.

Sözleşmenin 16 ncü maddesinde ise Avrupa Konseyi Genel Sekreteri tarafından Âkit Devletlere bildirilecek hususlar sayılmaktadır.

AÇIKLAMA VE ÇEKİNCELER

Hükümleri bu şekilde tavsif olunan Sözleşmenin memleketimiz açısından gerçekleşmesi halinde, uluslararası terörizm hareketleri dolayısıyla, Türk Ceza yargısının yetki alanına giren konularda milli mevzuatımızın uygulanması açısından herhangi bir sorun bulunmadığı, sözleşmenin 1 nci maddesinde yazılı suçlar dolayısıyla vaki iade taleplerinin yürürlükte bulunan iade anlaşma ve sözleşmeleri dairesinde incelenmesi sırasında, suçun siyasi veya ona murtabit cürümlerden olup olmadığına TOK'nun 9 ncu maddesine tevfi kan listenilen kimsenin Türkiye'de bulunduğu mahal Asliye Ceza Mahkemesince Sözleşme hükümleri de dikkate alınmak suretiyle karar verilebilecekse de 1 nci maddeye,

«Türk Hükümeti, işbu Sözleşmenin 13 ncü maddesindeki hükümlere uygun olarak ve bu maddedeki yükümlülüğünü gözönünde tutarak, 1 nci maddede tadat edilen suçları işleyenleri sınır dışı etmemek hakkını mahfuz tutar.»

Şeklinde bir çekincenin; Sözleşmenin, 9 ncu maddesinin 2 nci paragrafı çerçevesinde halledilmeyen ihtilafların taraflardan birinin talebi üzerine Hakem Mahkemesinde nihai şekilde çözümlenmesine dair gerek iç hukukumuz açısından gerekse uygulamada esneklik sağlamak bakımından 10 ncu maddeye ise,

«Bu Sözleşmenin yorumlanması veya uygulanması konusunda Âkit Devletler arasında tahaddüs eyleyecek ihtilafların, 9 ncu maddenin 2 nci paragrafına göre halledilemedikleri takdirde, taraflardan birinin talebi üzerine ve taraflarca veya Avrupa İnsan Hakları Divanı Başkanı ile talep eden tarafın seçeceği hakemlerden teşekkül edecek Hakem Mahkemesince nihai şekilde çözümleneceğine dair, 10 ncu madde hükmünü, yürürlükte bulunan iç mevzuatı yönünden kabul etmeme hakkını Türkiye mahfuz tutmaktadır.»

Şeklinde, onay belgesinin tevdi sırasında çekince konup konmamasının, yeni çekinceler ileri sürülmesinin, mevcut çekincelerin değiştirilmesinin ve icabında geri alınmasının Bakanlar Kurulunca takdir olunarak gerektiğinde çekince konulabilecektir.

MADDE GEREKÇELERİ

Tasarının 1 nci maddesi Sözleşme, iç hukukumuz yönünde yeni bir düzenleme yapılmasını gerektirmediği cihetle, birinci madde Tedhişçiliğin Önlenmesine Dair Avrupa Sözleşmesinin onaylanmasını öngörmektedir. Sözleşme hükümleri dairesinde gerektiğinde, Sözleşmenin bazı maddelerine Bakanlar Kurulunca pek tabii olarak çekince konulabilecektir.

Tasarının 2 nci ve 3 ncü maddeleri yürürlük ve uygulama ile ilgili hususları düzenlemektedir.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Tedhişçiliğin Önlenmesine Dair Avrupa Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 27 . 1 . 1977 tarihinde Strazburg'da imzalanan «Tedhişçiliğin Önlenmesine Dair Avrupa Sözleşmesi» nin onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TEDHİŞÇİLİĞİN ÖNLENMESİNE DAİR AVRUPA SÖZLEŞMESİ

Bu sözleşmeyi imzalayan Avrupa Konseyi üyesi Devletler,

Avrupa Konseyi amacının, üyeleri arasında daha sıkı bir birliği gerçekleştirmek olduğunu nazarı dikkate alarak;

Artan tedhişçilik suçlarının sebep olduğu büyüyen endişeyi müdrük olarak;

Bu kabil suç faillerinin, kovuşturma ve cezadan kurtulmaları için etkin önlemlerin alınmasını temenni ederek;

Bu sonuca varabilmek için suçluların iadesinin özellikle etkili bir çare olduğuna inanarak,

Aşağıdaki hususlarda anlaşmışlardır :

MADDE : 1

Âkit Devletler arasında suçluların iadesi maksadıyla, aşağıda belirtilen suçların hiç biri siyasi suç, siyasi suça murtabit suç veya siyasi nedenle işlenmiş suç niteliğinde telakki edilmeyecektir.

a) 16 Aralık 1970 tarihinde La Haye'de imzalanan uçakların kanun dışı yollarla ele geçirilmesinin önlenmesine ilişkin Sözleşmenin kapsamına giren suçlar;

b) 23 Eylül 1971 tarihinde Montreal'de imzalanan sivil havacılığın güvenliğine karşı kanun dışı eylemlerin önlenmesine ilişkin Sözleşmenin kapsamına giren suçlar;

c) Diplomatik Ajanlar dahil olmak üzere Uluslararası bir himayeye tabi olan şahısların hayat, fiziki bütünlüğü veya hürriyetine bir saldırıyı kapsayan vahim suçlar;

d) Adam kaldırma, rehin alma veya gayri kanuni hürriyeti tahdit eden suçlar;

e) Şahısların hayatı için tehlike teşkil ettiği ölçüde bomba, el bombası, roket, otomatik ateşli silah veya bombalı mektup veya koli kullanmak suretiyle işlenen suçlar;

f) Yukarıda sayılan suçlardan birini işlemeye teşebbüs veya böyle bir suçu işleyen veya işlemeye teşebbüs eden bir şahsın fiiline suç ortağı olarak iştirake ilişkin suçlar.

MADDE : 2

1. Üye devletler arasında iadenin amaçları bakımından, bir Âkit Devlet, bir şahsın hayatı, fiziki bütünlüğü veya hürriyeti aleyhine işlenip, 1 nci madde kapsamına giren herhangi bir suçtan başka bir şiddet eylemini içeren vahim bir suçu, siyasi suça murtabit suç veya siyasi nedenle işlenmiş suç saymamaya karar verebilir.

2. 1 nci maddede zikredilenlerin dışında şahıslar için toplu bir tehlike teşkil ettiği takdirde mülkiyet aleyhine bir fiili içeren vahim bir suça da aynı kaide uygulanacaktır.

3. Yukarıda sayılan suçlardan birini işlemeye teşebbüs veya böyle bir suçu işleyen veya işlemeye teşebbüs eden bir şahsın fiiline suç ortağı sıfatıyla katılma halinde de aynı kaide uygulanacaktır.

MADDE : 3

Suçluların iadesine dair Avrupa Sözleşmesi dahil Âkit Devletler arasında uygulanan suçluların iadesi konusundaki bütün Antlaşma ve Sözleşme hükümleri Âkit Devletler arasında bu Sözleşme hükümleri ile bağdaşmadıkları ölçüde değiştirilmiştir.

MADDE : 4

Âkit Devletler arasında yürürlükte bulunan suçluların iadesine dair Antlaşma ve Sözleşmelerde 1 ve 2 nci maddelerde belirtilen herhangi bir suç iade listesinde sayılmadığı takdirde bu Sözleşmenin uygulanmasında dahil edilmiş sayılacaktır.

MADDE : 5

Talep edilen Devletler, 1 ve 2 nci maddelerde öngörülen suçlar için varit iade talebinin bir şahsı ırk, din, milliyet, siyasi kanaatleri dolayısıyla kovuşturma veya cezalandırma gayesi ile yapıldığına veya bu şahsın durumunun bu sebeplerden biri ile ağırlaşabileceğine dair ciddi sebepler mevcut olduğuna kanaat hâsıl ettiği takdirde bu Sözleşmenin hiç bir hükmü suçluların iadesi konusunda yükümlülük tahmil edecek şekilde yorumlanmayacaktır.

MADDE : 6

1. Her Âkit Devlet, şüphe edilen sanığın kendi ülkesinde bulunması ve kaza yetkisi talep edilen devletin hukukuna eşit şekilde yürürlükte olan yargı hakkı kaidesine dayanan bir Âkit Devletten aldığı iade talebini müteakip, sanığı iade etmemesi halinde, 1 nci maddede zikredilen suç hakkında kendi kaza yetkisini tesis etmek için gerekli tedbirleri alacaktır.
2. Bu Sözleşme Milli Hukuka uygun şekilde uygulanan herhangi bir ceza yargı yetkisini bertaraf etmez.

MADDE : 7

Ülkesinde 1 nci maddede zikredilen bir suçu işlediğinden şüphe edilen şahsın bulunduğu her Âkit Devlet; 6 nci maddenin 1 nci paragrafında zikredilen şartlar dahilinde iade talebi aldığında, bu şahsı iade etmediği takdirde, her ne suretle olursa olsun istisnasız ve lüzumundan fazla gecikmeden, olayı kovuşturma maksadıyla kendi yetkili mercilerine intikal ettirecektir. Bu yetkili merciler, o Devletin kanunları gereğince vahim nitelikte herhangi bir suç olayındaki gibi karar vereceklerdir.

MADDE : 8

1. Âkit Devletler; 1 veya 2 nci maddelerde zikredilen suçlara taalluk eden kovuşturmalarla ilgili ceza meselelerinde yekdiğerine en geniş adli yardımı sağlayacaklardır. Talep edilen Devletin ceza meselelerinde karşılıklı adli yardıma taalluk eden kanun bütün hallerde uygulanacaktır. Bununla beraber, bu yardım, siyasi bir suç veya siyasi suça murtabit suç veya siyasi nedenlerle işlenmiş bir suçla ilgili olduğundan bahisle sadece bu sebeple reddedilmeyecektir.
2. Talep edilen Devlet; 1 ve 2 nci maddelerde zikredilen bir suçtan dolayı adli yardım talebinin, kişinin, ırk, din, milliyet veya siyasi kanaatleri dolayısıyla kovuşturma veya cezalandırma gayesiyle yapıldığına veya bu şahsın durumunun bu sebeplerden biri ile ağırlaşabileceğine dair ciddi sebepler mevcut olduğuna kanaat hâsıl ettiği takdirde, bu Sözleşmenin hiç bir hükmü adli yardımın yerine getirilmesi için yükümlülük tahmil edecek şekilde yorumlanmayacaktır.
3. Ceza İşlerinde karşılıklı Adli Yardım Avrupa Sözleşmesi dahil, Âkit Devletler arasında uygulanan ceza işlerinde karşılıklı adli yardım konusundaki bütün antlaşma veya sözleşme hükümleri, Âkit Devletler arasında bu Sözleşme hükümleri ile bağdaşmadıkları ölçüde değiştirilmiştir.

MADDE : 9

1. Avrupa Konseyi Suç Sorunları Komitesi, bu Sözleşmenin uygulanmasını takip edecektir.
2. Avrupa Konseyi Suç Sorunları Komitesi, bu Sözleşmenin uygulanmasından doğabilecek herhangi bir itilafın dostluk çerçevesinde çözümlenmesini kolaylaştırmak için gerekli her şeyi yapacaktır.

MADDE : 10

1. Bu Sözleşmenin yorumlanması veya uygulanması hususunda Âkit Devletler arasında ortaya çıkacak herhangi bir itilaf 9 ncu maddenin 2 nci paragrafına göre çözümlenemediği takdirde taraflardan birinin istemi üzerine anlaşmazlık hakeme havale edilecektir. Taraflardan her biri bir hakem ve bu iki hakem de üçüncü bir hakemi tayin edeceklerdir. Tahkim talebinden itibaren üç ay içinde taraflardan birisi bir hakem

atamadığı takdirde bu hakem diğer tarafın istemi üzerine Avrupa İnsan Hakları Divanının Başkanı tarafından atanacaktır. Avrupa İnsan Hakları Divanının Başkanı taraflardan birinin tebaası olduğu takdirde hakemin atanması, Divanın Başkanvekiline, adı geçen de aynı durumda bulunuyorsa taraflardan birinin tebaası olmayan daha kıdemli Divan üyesine ait olacaktır. Üçüncü hakemin atanması hususunda iki hakem anlaşamadıkları takdirde de aynı yöntem uygulanacaktır.

2. Hakem Mahkemesi kendi muhakeme usulünü vazedecektir. Karar çoğunluk oyu ile alınacak ve kesin olacaktır.

MADDE : 11

1. Bu Sözleşme Avrupa Konseyi Üye Devletlerin imzasına açık tutulacaktır. Sözleşme tasdik, kabul veya tasvibe tabi tutulacaktır. Tasdik, kabul veya tasvip belgeleri Avrupa Konseyi Genel Sekreteri nezdine tevdi olunacaktır.

2. Sözleşme, üçüncü tasdik, kabul veya tasvip belgesinin tevdi tarihinden üç ay sonra yürürlüğe girecektir.

3. Sonradan tasdik, kabul veya tasvip eden münzî Devletle ilgili olarak, Sözleşme tasdik, kabul veya tasvip belgesinin tevdi tarihinden 3 ay sonra yürürlüğe girecektir.

MADDE : 12

1. Herhangi bir Devlet, imza sırasında veya tasdik, kabul veya tasvip belgesini tevdi ederken, Sözleşmenin uygulanacağı ülke veya ülkeleri saptayacaktır.

2. Herhangi bir Devlet, tasdik, kabul veya tasvip belgesini tevdi ederken veya daha sonraki bir tarihte Avrupa Konseyi Genel Sekreterine yapacağı beyan ile, bu Sözleşmenin uygulanmasını, ilişkilerinden sorumlu olduğu veyahut namlarına hareket etmeye mezun bulunduğu diğer ülke veya ülkelere de teşmil edebilecektir.

3. Yukarıdaki paragrafta uygun olarak yapılan her beyan, bu beyanda zikredilen ülke hakkında olmak üzere, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine yapılacak bir bildiri ile geri alınabilecektir. Bu geri alma hemen veya bildiride gösterilebilecek daha sonraki bir tarihte geçerli olacaktır.

MADDE : 13

1. Her hangi bir Devlet, imza sırasında veya tasdik, kabul veya tasvip belgesini tevdi ederken, aşağıda yazılı hususlar dahil suçun kendine has vahim yönlerini suçun değerlendirilişinde gözönüne almayı taahhüt etmek kaydıyla, siyasi suç, siyasi suça murtabit suç veya siyasi nedenle işlenmiş suç mahiyetinde telakki edeceği 1 nci maddede zikredilen her hangi bir suça ilişkin iade talebini reddetme hakkını mahfuz tuttuğunu beyan edebilir :

- a) Suçun; şahısların hayatı, fiziki bütünlüğü veya özgürlükleri için toplu bir tehlike yaratması; veya
- b) Suçun; işlendiği saikle ilişkisi bulunmayan şahısları etkilemesi; veya
- c) Suçun; işlenmesinde zalimane veya hırçın usullerin kullanılmış olması.

2. Her hangi bir Devlet, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine yapacağı ve kabul tarihinde hüküm ifade edecek olan bir tebligat ile bundan evvelki paragrafta tevfikân dermeyeran ettiği kaydı ihtiraziyi tamamen veya kısmen geri alabilecektir.

3. Bu maddenin 1 nci paragrafına tevfikân kaydı ihtirazi dermeyeran eden bir Devlet 1 nci maddenin başka bir Devlet tarafından tatbik edilmesini isteyemez; bununla beraber kaydı ihtirazinin kısmi veya şartlı olduğu ahvalde sözü edilen maddenin kendisinin kabul ettiği ölçüde tatbik edilmesini isteyebilir.

MADDE : 14

Her Âkit Devlet, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine yapacağı yazılı bir tebligat ile bu Sözleşmeyi feshedebilecektir. Keyfiyet aynı anda veya tebligatta belirtilecek daha sonraki bir tarihte hüküm ifade edecektir.

MADDE : 15

Avrupa Konseyinden çekilen veya üyeliği kalkan her Akit Devlet bakımından bu Sözleşme hüküm ifade etmez.

MADDE : 16

Avrupa Konseyi Genel Sekreteri Konseyi Üyesi Devletlere aşağıdaki hususları bildirecektir :

- a) Her imzayı;
- b) Her tasdik, kabul veya tasvip belgesinin tevdilini;
- c) Bu Sözleşmenin, 11 nci maddeye tevfikan her yürürlüğe giriş tarihini;
- d) 12 nci maddeye tevfikan kabul edilen her bildiri veya tebligatı;
- e) 13 ncü maddenin 1 nci paragrafına tevfikan dermeyeran edilecek her kaydı ihtiraziyi;
- f) 13 ncü maddenin 2 nci paragrafında tevfikan kaydı ihtirazının geri alınmasını;
- g) 14 ncü maddeye tevfikan alınmış bulunan her tebligatı ve fesih keyfiyetinin yürürlüğe giriş tarihini;
- h) 15 nci maddeye tevfikan Sözleşmenin hüküm ifade etmemesi halini.

Bu hükümleri tasdik zımında bu hususta tam yetkili kılınan ve aşağıda imzaları bulunan Temsilciler bu Sözleşmeyi imzalamışlardır.

Bu Sözleşme tarihinde Strazburg'da Fransızca ve İngilizce her iki metin de geçerli olmak ve Avrupa Konseyi arşivlerine tevdi edilmek üzere düzenlenmiştir. Avrupa Konseyi Genel Sekreteri bunun usulüne uygun bir kopyasını mümzi hükümetlerin her birine gönderecektir.

Avusturya Cumhuriyeti Hükümeti Adına

Kıbrıs Cumhuriyeti Hükümeti Adına

Fransa Cumhuriyeti Hükümeti Adına

Yunanistan Cumhuriyeti Hükümeti Adına

İrlanda Cumhuriyeti Hükümeti Adına

İsveç Kraliyeti Hükümeti Adına

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti Adına

Belçika Kraliyet Hükümeti Adına

Danimarka Kraliyeti Hükümeti Adına

Almanya Federal Cumhuriyeti Adına

İzlanda Cumhuriyeti Hükümeti Adına

Portekiz Cumhuriyeti Hükümeti Adına

İsviçre Konfederasyonu Hükümeti Adına

Büyük Britanya Birleşik Krallığı ve Kuzey İrlanda

Hükümeti Adına

MİLLİ GÜVENLİK KONSEYİ S. Sayısı : 36
Anayasa Düzeni Hakkında Kanun Teklifi. (2/17)

27. 10. 1980

MİLLİ GÜVENLİK KONSEYİ BAŞKANLIĞINA

Anayasa Düzeni Hakkında Kanun Teklifi gerekçesi ile birlikte ilişikte sunulmuştur.

Arz ederim.

Nurettin ERSİN	Tahsin ŞAHİNKAYA	Nejat TÜMER	Sedat CELASUN
Orgeneral	Orgeneral	Oramiral	Orgeneral
K. K. K. ve Milli	Hv. K. K. ve Milli	Dz. K. K. ve Milli	Jandarma Gn. K. ve Milli
Güvenlik Konseyi Üyesi	Güvenlik Konseyi Üyesi	Güvenlik Konseyi Üyesi	Güvenlik Konseyi Üyesi

GENEL GEREKÇE

Ükesi ve milleti ile bölünmez bir bütün olan Türkiye Cumhuriyetinin varlığına, bağımsızlığına ve halkımızın içtenlikle benimsediği ve gerçekten layık olduğu demokratik rejimimize karşı süregelen çok yönlü saldırıların, bölücü ve yıkıcı kışkırtma ve davranışların, anarşik eylemlerin, bir medeni toplumda ve her devlet hayatında mutlaka sağlanması ve korunması gereken korkusuzca yaşama hak ve hürriyetini ve mal güvenliğini fiilen ortadan kaldıran silahlı terörün alabildiğine yaygınlaştığı;

Rejimin temel müessesesi olan parlamentonun görevini yapamaz hale getirildiği ve demokratik sistemi normal olarak işletebilecek yolların kapandığı bir ortamda,

Milletin bağrından doğan Türk Silahlı Kuvvetleri, tarihi sorumluluk duygusu ile Yüce Türk Milleti adına hareket ederek emir ve komuta zinciri içinde ve emirle 12 Eylül 1980 harekâtını gerçekleştirmiştir.

Bu harekâtı zorunlu kılan sebeplerle harekâtın amacı Milli Güvenlik Konseyinin 1 numaralı bildirisi ile ve daha geniş bir tarzda Konsey Başkanının 12 Eylül günü Radyo ve Televizyon ile yayınlanmış konuşması ile,

Milli Güvenlik Konseyinin kuruluş tarzı da 4 numaralı bildiri ile kamuoyuna duyurulmuş bulunmaktadır.

Türk Silahlı Kuvvetlerinin emir ve komuta zinciri içinde ve emirle gerçekleştirdiği harekâtın gereği olarak Milli Güvenlik Konseyi yasama ve yürütme görevlerini geçici olarak üstlenmiş, içinde bulunulan şartların icaplarına uygun hukuk kurallarını bildiri, karar ve kanun halinde Resmi Gazete ile yayınlamak üzere yürürlüğe koymuştur.

21 Eylülde Bülend Ulusu Başkanlığında kurulan ve Devlet Başkanınca tasvip edilen Bakanlar Kurulunun programı Milli Güvenlik Konseyince müzakere edilerek 30 Eylülde Hükümete güven izhar edilmiştir.

Böylece yürütme görevi, Anayasa ve kanunlar çerçevesinde hükümete bırakılmıştır.

12 Eylül 1980 Harekâtı sonrasında Milli Güvenlik Konseyinin hukuki tasarrufları, 11 Eylül 1980 tarihinde Türkiye Cumhuriyetinde yürürlükte olan hukuki mevzuatı ortadan kaldırmamış; ancak yukarıda belirtildiği üzere bildiri, karar ve kanun halinde bazı hükümler değiştirilmiş ve bazı hükümler ihdas edilmiştir. Böylece 12 Eylül 1980 tarihinden itibaren Milli Güvenlik Konseyinin kabul ederek yayınladığı bildiri, karar ve kanunların getirdiği bazı değişiklikler dışında 9 Temmuz 1961 tarihli 334 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ve değişiklikleri yürürlükte kaldığı gibi hükümleri değiştirilmemiş kanunlar da bütünü ile yürürlüktedir.

Milli Güvenlik Konseyi, harekâtın başında Türk ve dünya kamuoyuna açıkladığı amaçlara Atatürk ilkeleri doğrultusundan asla sapmaksızın en kısa zamanda ulaşabilmek için parlamento görevlerini, yeni bir anayasa hazırlanarak milletin tasvibine sunulup kabul edilinceye kadar yerine getirecek ve bu süre içinde 1961 tarihli Anayasanın 155 nci maddesinde belirtilen anayasa değiştirme yetkisi de dahil olmak üzere parlamento yetkilerini, milli ihtiyaçların ve milli hedeflerin emrettiği yönde kullanacaktır. Anayasa yahut geçici Anayasa veya genel olarak hukuk düzeni hakkında tereddüde yer bırakmamak ve 12 Eylül 1980 günü başlayan dönemin belirmiş ve ileride belirebilecek ihtiyaçlarını karşılamak maksadı ile ilişik kanunun hazırlanması ve yürürlüğe konması gerekli görülmüştür.

MADDELERİN GEREKÇELERİ

1. 9 Temmuz 1961 tarihli, 334 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 12 Eylül 1980 tarihinden sonra yapılan değişikliklerle yürürlükte olduğu bu madde ile ifade edilmiştir.
2. 12 Eylül 1980 harekâtının gereği olarak 1 numaralı Milli Güvenlik Konseyi bildirisinde belirtildiği üzere parlamento feshedildikten sonra, Millet Meclisine, Cumhuriyet Senatosuna ve Türkiye Büyük Millet Meclisine ait görev ve yetkilerin Milli Güvenlik Konseyince ve Cumhurbaşkanına ait görev ve yetkilerin de Milli Güvenlik Konseyi Başkanı ve Devlet Başkanınca yerine getirileceği ve kullanılacağı daha önce açıklanmış bildiri ve kararlar uyarınca bu madde ile hükme bağlanmıştır.
3. Emir ve komuta zinciri içinde ve emirle gerçekleştirilmiş 12 Eylül 1980 harekâtının gereği olarak Milli Güvenlik Konseyince kabul edilerek yayınlanmış bildiri ve karar hükümleri ile kanunların Anayasa açısından tartışılmasına cevaz olmadığı bu maddede tasrih edilmiştir.
4. 3 ncü maddenin gerekçesi Milli Güvenlik Konseyi Başkanı ve Devlet Başkanının imzası ile tekemmül etmiş kararnamelemler hakkında da geçerli olduğundan 4 ncü maddenin sevki lüzumlu görülmüştür.
5. Büyük ölçüde zaafa hatta kayba uğratılmış devlet otoritesinin en kısa zamanda kurulması gerektiğinden kamu personeline ilişkin idari tasarruflarda yürütmeyi durdurma istemlerinin ileri sürülemeyeceği ve yürütmeyi durdurma kararı verilemeyeceği bu maddede belirtilmiş ve fakat idari dava açma yolu açık tutulmuştur.
6. 12 Eylül 1980 tarihinden sonra Milli Güvenlik Konseyi bildiri veya kararı yahut kanun halinde yürürlüğe konulmuş hukuk kurallarının niteliklerine göre anlamları bu maddede belirtilmiş, milli hedeflere süratle ulaşmak için ileride zorunlu görülebilecek Anayasa değişikliklerinin ise sadece kanun halinde yapılmasına işaret edilmiştir.
7. Temel hukuk düzeni ile ilgili işbu kanun hükümlerinin fiili ve hukuki duruma uygun olarak 12 Eylül 1980 tarihinden itibaren geçerli olduğu bu madde ile açıklanmıştır.

Anayasa Düzeni Hakkında Kanun Teklifi

Büyük Türk Milleti adına tarihi sorumluluk duygusu ile hareket ederek emir ve komuta zinciri içinde ve emirle 12 Eylül 1980 harekâtını gerçekleştirmiş ve yönetime bütünü ile elkoymuş bulunan Türk Silahlı Kuvvetlerinin yönetime elkoymasını zorunlu kılan sebepler ile harekâtın amacı ve Milli Güvenlik Konseyinin kuruluş tarzı, Konsey bildirimleri ve Konsey Başkanının 12 Eylül 1980 günü radyo ve televizyonla yayımlanmış konuşması ile kamuoyuna duyurulmuştur.

MADDE 1. — 9 Temmuz 1961 tarihli ve 334 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ile değişiklikleri, aşağıdaki maddelerde belirtilen istisnalar saklı kalmak üzere, yeni bir Anayasa kabul edilip yürürlüğe girinceye kadar yürürlüktedir.

MADDE 2. — Anayasada Türkiye Büyük Millet Meclisine, Millet Meclisine ve Cumhuriyet Senatosuna ait olduğu belirtilmiş bulunan görev ve yetkiler 12 Eylül 1980 tarihinden itibaren geçici olarak Milli Güvenlik Konseyince ve Cumhurbaşkanına ait olduğu belirtilmiş bulunan görev ve yetkiler de Milli Güvenlik Konseyi Başkanı ve Devlet Başkanınca yerine getirilir ve kullanılır.

MADDE 3. — Milli Güvenlik Konseyince kabul edilerek yayımlanan bildiri ve karar hükümleri ile yayımlanan ve yayımlanacak olan kanunların Anayasaya aykırılığı iddiası ileri sürülemez.

MADDE 4. — Milli Güvenlik Konseyinin bildiri ve kararlarında yer alan ve yer alacak olan hükümlerle 12 Eylül 1980 tarihinden sonra kurulmuş Bakanlar Kurulunun kararnamelerinin ve üçlü kararnamelerin yürütülmesinin durdurulması ve iptali istemi ileri sürülemez.

MADDE 5. — 12 Eylül 1980 tarihinden sonra kurulan Hükümette görev almış Bakanlar ile Bakanların yetki verdiği görevlilerce kamu personeli hakkında uygulanan ve uygulanacak olan işlemlerin ve alınan kararların yürütülmesinin durdurulması istemi ileri sürülemez.

MADDE 6. — Milli Güvenlik Konseyinin Bildiri ve Kararlarında yer alan ve alacak olan hükümlerle Konseyce kabul edilerek yayımlanan ve yayımlanacak olan kanunların 9 Temmuz 1961 tarihli ve 334 sayılı Anayasa hükümlerine uymayanları Anayasa değişikliği olarak ve yürürlükteki kanunlara uymayanları da kanun değişikliği olarak yayımlandıkları tarihte ve metinlerinde gösterilen tarihlerde yürürlüğe girer.

MADDE 7. — Bu Kanun Resmi Gazetede yayımlandığında, 12 Eylül 1980'den itibaren yürürlüğe girer.

